

Ryšių reguliavimo tarnybai
Mortos g. 14, 03219 Vilnius

Siunčiant el. paštu:
ricardas.budavicius@rrt.lt
rrt@rrt.lt

UAB „TELE2“ PASTABOS VIEŠOSIOMS KONSULTACIJOMS

2021-04-09

- 2020-08-18 UAB „Tele2“ (toliau – **Tele2**) Ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – **RRT**) pateikė prašymą dėl radijo dažnių nuomos SIA Centuria Lietuvos filialui patvirtinimo (toliau – **Prašymas**). 2021-02-26 RRT paskelbė Įsakymo dėl Tele2 Prašymo projektą (toliau – **Įsakymo projektas**) antroms viešosioms konsultacijoms pradėtam procese.
- Savo Įsakymo projekte RRT nurodo, kad ji leis, su tam tikromis sąlygomis, Tele2 „laikinais perleisti“ radijo dažnius (kanalus) iš 811–821 MHz ir 852–862 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 903,3–914,9 MHz ir 948,3–959,9 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1960–1980 MHz ir 2150–2170 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 2500–2520 MHz ir 2620–2640 MHz suporuotos radijo dažnių juostos iki Įsakymo projekto 1.2 papunktyje nurodytų terminų pabaigos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus tam tikrus geografinius apribojimus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje (toliau – **Radijo dažnių juostos**).
- Susipažinę su Įsakymo projektu matome, kad jame yra esminių procedūrinių, materialinių ir fakto klaidų, todėl laikydamiesi RRT nustatytų terminų teikiame išsamius komentarus, kodėl Įsakymo projekte pateiktas vertinimas ir daromos išvados iš esmės prieštarauja tiek ES, tiek Lietuvos teisei. Esame įsitikinę, kad tokio turinio administracinio akto priėmimas reikštų RRT veikimą *contra legem*.

I. SANTRAUKA

- RRT ignoruoja esminį Tele2 pateiktą prašymą ir viršija savo kompetenciją vienašališkai pritarlama radijo dažnių laikinam perleidimui, kai Tele2 kreipėsi dėl radijo dažnių nuomos.** RRT visiškai nevertino Tele2 Prašyme nurodytų teisinių pagrindų, kodėl RRT turi leisti būtent Tele2 radijo dažnių *nuomą* SIA Centuria (toliau – **BJ**). To pasėkoje, **RRT ignoruoja ES teisę ir jos esminius principus, kurie įtvirtina teisę ne tik perduoti radijo dažnius, bet juos ir nuomotį.** 2018-12-11 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria patvirtinamas Europos elektroninių ryšių kodeksas (toliau – **Kodeksas**) nustato aiškia ir vienareikšmišką radijo dažnių turėtojų teisę *išnuomotį* radijo dažnius, tik su sąlyga, kad toliau vykdomos su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos ir nėra konkurencijos iškraipymo. Kodeksas taip pat numato aiškia ir vienareikšmišką prievolę nacionaliniams reguliuotojams, tokiems kaip RRT, *automatiškai* leisti teisių naudoti radijo dažnius *nuomą*, atsižvelgiant į ką tik paminėtas sąlygas. Laikydama Tele2 Prašymą prašymu dėl „laikino perleidimo“, RRT ignoruoja aiškias Tele2 teises ir nevykdo savo pačios prievolių, kurios lygiai taip pat aiškiai nurodytos, pagal Kodeksą ir 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiametė radijo spektro politikos programa (toliau – **Radijo dažnių sprendimas**) (žr. **II skirsnį** toliau).
- Įsakymo projektas nėra grindžiamas tinkama analize ir įrodymais, o greičiau – nepagrįstomis prielaidomis.** RRT neatliko išsamaus, nuoseklaus ir nuodugaus vertinimo ir nesilaikė nusistovėjusių įrodinėjimo standartų (žr. **III skirsnį** toliau).

6. **RRT viršijo įstatymuose numatytus procedūrinius terminus.** RRT ne vieną, o du kartus pratęsė terminą savo galutiniam sprendimui priimti. Tele2 nuomone, tai pažeidžia, be kita ko, teisėtumo, teisinio tikrumo ir atsakingo valdymo principus (žr. **IV skirsnį** toliau).
7. **RRT pateiktas konkurencijos vertinimas neatitinka Kodekso ir nacionalinės teisės reikalavimų.** Vertinant konkurenciją Įsakymo projekte, „konkurencijos iškraipymas“ nebuvo vertintas pagal Kodekso 51 straipsnio 3 dalį arba pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – **SESV**) 101 straipsnio principus ir Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį. Nors RRT numato reikšmingai apriboti Projekto Century apimtį dėl konkurencijos priežasčių, Įsakymo projekte nėra jokios pagrįstos analizės, ar operatoriai, dėl siūlomo bendradarbiavimo bendrai naudojantis tinklais ir radijo dažniais, greičiausiai galėtų pelningai kelti kainas arba mažinti paslaugų apimtį, kokybę, įvairovę ar naujoves. Todėl RRT neatliko konkurencijos vertinimo pagal Kodekse numatytas konkurencijos taisykles (žr. **V skirsnį** toliau).
8. **RRT nepakankamai įvertina Telia, kaip stipraus konkurento, padėtį Lietuvoje.** RRT vertinimas iš esmės patvirtina konkurenciją didinantį efektyvumą, kuris atsiras dėl Projekto Century, leisdamas operatoriams pasiūlyti reikšmingą naudą Lietuvos vartotojams teikiant aukštesnės kokybės paslaugas žemesnėmis kainomis. Tačiau RRT kelia nepagrįstą abejonę, kad ilguoju laikotarpiu Telia Lietuva, AB (toliau – **Telia**) galėtų būti nustumta į pakraštį ir nebesugebėti rinkoje sukurti konkurencinio spaudimo. Šiuo klausimu RRT nepateikė nė vieno ekonominio rodiklio, kuris rodytų, kad Telia turės kokių nors sunkumų likti konkurencinga Lietuvos telekomunikacijų rinkoje. Tačiau vertinant RRT pateiktus duomenys matyti, kad jie rodo priešingą tendenciją. Telia, būdama didžiausiu telekomunikacijų operatoriumi Lietuvoje ir visame Baltijos jūros regione, ir būdama integruota fiksuoto ir judriojo ryšio interneto paslaugų teikėja, gali naudotis reikšmingais pajamų šaltiniais, dėl kurių ji tampa finansiškai atsparesnė ir konkurencingesnė tose rinkose, kuriose nusprendžia veikti. Priešingai nei vertino RRT, dėl Projekto Century konkurencija Lietuvoje turėtų išaugti (žr. **VI skirsnį** toliau).
9. **RRT sąlygos, kuriomis leidžiama radijo dažnių nuoma, yra neveiksmingos, prastai parengtos ir neproporcingos.** Kaip sąlygą pritari bendram naudojimuisi radijo dažniais, RRT siekia uždrausti bendrai naudotis radijo dažniais penkių didžiausių Lietuvos miestų centruose. Be to, RRT reikalauja, kad Tele2 sutiktų su toli siekiančia sąlyga suteikti prieigą virtualiojo judriojo ryšio tinklo operatoriams (toliau – **MVNO**). Paėmus atskirai, šios sąlygos yra bereikalingos, prastai parengtos ir komerciškai nepateisinamos prievolės, kurios veiksmingai nesprendžia RRT matomų konkurencijos problemų. Paėmus kartu, šios sąlygos yra visiškai neproporcingos ir kelia riziką visam Projektui Century (žr. **VII skirsnį** toliau).
10. **RRT ignoruoja Kodekse numatytą reguliavimo įpareigojimų nustatymo sistemą.** Nepaisant vienareikšmiškų Kodekso nuostatų, RRT pasirinko Tele2 taikyti didelės įtakos rinkoje (*significant market power*, toliau – **SMP**) prievolę – įpareigojimą suteikti prieigą MVNO – neatlikusi jokios analizės, kuri numatyta Elektroninių ryšių įstatyme (toliau – **Įstatymas**), ir nesivadovaudama „Kodekso 67 straipsnio 2 dalyje numatyto rinkos analizės metod[u]“.
11. RRT daro nepagrįstas spėliones apie konkurencijos sąlygas per laikotarpį, kuris yra daug ilgesnis, nei rinkos analizėje naudojamas „atitinkamas laikotarpis“. Jei RRT būtų vertinusi konkurencijos sąlygas judriojo ryšio operatorių teikiamų interneto prieigos paslaugų rinkoje „per atitinkamą laikotarpį“, kuris šiuo atveju ir pagal SMP gaires, ir Kodekso 67 straipsnio 5 dalį yra treji metai, Įsakymo projektas rodo, kad RRT būtų nemačiusi jokių konkurencijos problemų. Tiesą sakant, kai RRT vertina konkurencijos sąlygas po pritarimo Projektui Century per tam tikrą laikotarpį, kuris, naudojant RRT terminologiją, prilygsta „trumpajam laikotarpiui“, RRT randa tik tokius pokyčius rinkoje, kurie „tikrai naudingi“ galutiniams vartotojams. Tokiomis aplinkybėmis spręsti dėl toli siekiančios tarptautinio precedento neturinčios prievolės teikti prieigą MVNO kaip sąlygos leisti radijo dažnių nuomą yra akivaizdus RRT pareigų pagal Kodeksą pažeidimas (žr. **VII skirsnį** toliau).
12. **RRT daro fakto ir teisės klaidą laikydama BĮ viešojo elektroninio ryšio tinklo paslaugų teikėja.** RRT klaidingai daro išvadą, kad BĮ turėtų būti laikoma viešojo elektroninio ryšio tinklo paslaugų teikėja ir pranešti apie savo veiklą RRT. Šiuo klausimu Tele2 pabrėžia, kad RRT išvada remiasi neteisingu Projekto Century faktinių aplinkybių pateikimu ir neteisingu tiek ES, tiek nacionalinės teisės sistemos aiškinimu.
13. [Konfidencialu].
14. **Panaikindama anksčiau išduotus leidimus RRT viršija savo kompetenciją ir veikia priešingai pirmiam prašymui, darydama nuomos objektą teisiškai neegzistuojančiu.** Pirminių leidimų panaikinimas ir naujo leidimo išdavimas pažeidžia teisę išnuomoti radijo dažnius, kuri įtvirtinta ES teisėje (žr. **IX skirsnį** toliau).

II. TELE2 Į RRT KREIPĖSI DĖL PRITARIMO RADIO DAŽNIŲ NUOMAI, O NE RADIO DAŽNIŲ PERLEIDIMUI

15. Tele2 savo Prašyme RRT labai konkrečiai ir eksplicitiškai nurodė, kad prašoma pritarti radijo dažnių nuomai, o ne perleidimui, įskaitant laikiną perleidimą:

1. PRAŠYMAS PATVIRTINTI RADIO DAŽNIŲ (KANALŲ) NUOMĄ

Tele2, remdamasi ERĮ 57 str., 2012 ES Sprendimo 6 str. 8 d. bei Taisyklių 70 p., kreipiasi šiuo Prašymu į Tarnybą ir prašo patvirtinti radijo dažnių (kanalų), kurie nurodyti Leidimuose (Lentelė Nr. 2 žemiau), nuomą BĮ šiomis sąlygomis:

16. Kad nebūtų jokių abejonių, Tele2 ypatingai pabrėžė, kad ji nesikreipia dėl pritarimo radijo dažnių perleidimui:

Siekiant išvengti abejonių, Tele2 pareiškia ir patvirtina, kad šiuo prašymu Tele2 neprašo patvirtinti jos turimų Leidimų perleidimo ar laikino perleidimo BĮ, kuris yra suprantamas kaip Leidimų perregistravimas pagal Taisyklių 74 p., remiantis kuriuo: išdavus leidimą nuomoti radijo dažnius (kanalus) BĮ būtų išduodami nauji leidimai, o senieji, kurie išduoti Tele2 vardu, būtų panaikinami. Šiuo prašymu Tele2 neatsisako Leidimų turėtojo statuso kiekvienam Leidimui atskirai ir visiems kartu. Šiuo prašymu Tele2 taip pat nesutinka ir neprašo panaikinti bet kurio ar visų Leidimų, išduotų jos vardu.

17. Ta pati mintis taip pat buvo išreikšta BĮ sutikime, kuris buvo pridėtas prie Prašymo kaip 10 priedas:

Šis sutikimas jokių būdu negali būti aiškinamas kaip SIA Centuria sutikimas perimti Leidimus savo vardu taip, kad būtų panaikinami Leidimai UAB Tele2 vardu. UAB Tele2 ir toliau lieka Leidimų savininkas.

This consent cannot be interpreted as the consent of SIA Centuria to take over the Permits in its own name in such a way that the Permits are revoked on behalf of UAB Tele2. UAB Tele2 remains the holder of the Permits.

18. Šiuo klausimu Tele2 savo Prašyme dar kartą pakartoja, kad sutikimas negali būti suprantamas kaip sutikimas perimti radijo dažnius:

Su Prašymu pateikiamas BĮ sutikimas (Priedas 10) dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos jokių būdu negali būti aiškinamas kaip BĮ sutikimas perimti Leidimus savo vardu taip, kad būtų panaikinami Leidimai Tele2 vardu.

19. Reikėtų pabrėžti, kad tikrai nebuvo jokio nesusipratimo, supainioto sąvokų vartojimo, nes sąvoka „nuoma“ buvo pavartota mažiausiai 156 kartus visame Prašymo tekste, taigi Tele2 prašymas buvo akivaizdus ir aiškus. Reikėtų pabrėžti, kad RRT įsakymo projekte taip pat pripažįstamas tikrasis Tele2 prašymas:

1. N u s t a č i a u, kad:

1.1. Tele2, remdamasi ERĮ 57 straipsniu, 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiametė radijo spektro politikos programa, (toliau – Spektro sprendimas) 6 straipsnio 8 dalimi ir Taisyklių 70 punktu, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) prašo patvirtinti radijo dažnių (kanalų), nurodytų šio įsakymo 3 punkte, nuomą BĮ šio įsakymo 3 punkte nurodytiems terminams.

1.2. Tele2 prašo patvirtinti šių radijo dažnių (kanalų) nuomą:

20. Tačiau, pradėdant nuo Įsakymo projekto 2.1 punkto, visame jo tekste RRT be jokio paaiškinimo ir pagrindimo perėjo nuo Tele2 tikrojo pirminio prašymo analizės ir savo pačios iniciatyva pakeitė ją į radijo dažnių „laikino perleidimo“, kurio Prašyme konkrečiai prašyta netaikyti, analizę.
21. Tele2 pažymi, kad Prašymo 2.4.2 punkte ji išsamiai paaiškino, kad Tele2 privalo būti užtikrinta teisė išnuomoti radijo dažnius, jei numatoma nuoma atitinka teisinius reikalavimus. Tele2 paaiškino:

- i. Galimybė nuomoti radijo dažnius yra teisinis reikalavimas, taikomas valstybei narei pagal ES teisę nuo 2009 m.¹ Šią operatoriaus teisę ir valstybės narės pareigą taip pat numato Kodekso, kurį Lietuva jau turėjo įgyvendinti, 51 straipsnis.²
 - ii. Spektro nuoma tiesiogiai numatyta ir Spektro sprendime, kuriame pateikiama daugiametė radijo dažnių politikos programa ir kuriuo sureguliuoti santykiai dėl tam tikrų konkrečių radijo dažnių diapazonų ir kuris taikomas tiesiogiai, nereikalaujant jo perkelti į nacionalinę teisę³. Reikėtų pabrėžti, kad pati RRT cituoja ES sprendimo 6 str. 8 d.⁴ savo Įsakymo projekto 2.2 punkte. Identišką reglamentavimą numato ir 2017-05-17 Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo (ES) 2017/899 dėl 470–790 MHz dažnių juostos naudojimo Sąjungoje 2 str.
 - iii. Tai, kad sąvoka „nuoma“ nėra tiesiogiai įtraukta į Įstatymo 57 straipsnio tekstą arba į Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005-10-06 įsakymu Nr. 1V-854 (toliau – **Taisyklės**), nuostatas, neatleidžia Lietuvos, kaip valstybės narės, ir atitinkamai RRT, kaip reguliuojančios institucijos, nuo pareigos taikyti ES teisę tiesiogiai (kalbant apie Spektro sprendimą, kuris taikomas tiesiogiai, ir Kodeksą, kurio perkėlimo į nacionalinę teisę terminas jau baigėsi)⁵ ir aiškinti nacionalinės teisės nuostatas pagal ES teisės tikslą ir principus⁶. Kaip minima Prašyme, naujausioje Lietuvos teismų praktikoje taip pat laikomasi šio principo. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – **LVAT**) išplėstinė 5 teisėjų kolegija byloje, kurioje kilo Pagrindų direktyvos taikymo klausimas, nurodė, kad ES teisės viršenybės principu turi laikytis ir kompetentingos nacionalinės institucijos, nes joms taip pat tenka pareiga užtikrinti ES teisės taikymą priimant jų sprendimus⁷.
22. Kalbant apie bendrą naudojimąsi radijo dažniais (angl. *sharing*), Tele2 savo Prašyme paaiškino, kad pagal Kodekso 4(1) ir 45(2)(e) straipsnius valstybės narės turi pozityviają prievolę skatinti ir kuo labiau plėsti bendrą naudojimąsi radijo dažniais. Tele2, vadovaudamasi savo teisėtu lūkesčiu, kad Lietuva įvykdė savo pareigą visiškai įgyvendinti ES teisę, kreipėsi dėl nuomos – ne dėl perleidimo arba „laikino perleidimo“ – vien tik bendro naudojimosi radijo dažniais tikslu.
23. Tačiau RRT, be jokio pagrindimo, laiko Tele2 Prašymą leisti išnuomoti radijo dažnius prašymu „laikinais perleisti“ radijo dažnius. Įsakymo projekte neminimas nei Kodekso 51(1) str., nei Tele2 teisė išnuomoti radijo dažnius pagal šią nuostatą, jau nekalbant apie jų vertinimą. Be to, tai, kad nėra jokių nuorodų į Kodekso 4(1) ir 45(2)(e) straipsnius, rodo, kad RRT net nesvarstė savo pozityviosios prievolės skatinti ir kuo labiau plėsti bendrą naudojimąsi radijo dažniais ir tuo ignoravo faktą, kad bendras naudojimas radijo dažniais sudaro pačią Projekto Century esmę.

¹ Pagrindų direktyvos preambulės 39 paragrafas: „Siekdamos skaidrumo ir veiksmingumo, nacionalinės reguliavimo institucijos gali leisti spektro naudotojams laisvai perduoti arba nuomoti savo naudojimo teises trečiosioms šalims. Tai leistų nustatyti spektro vertę rinkoje. Atsižvelgdamos į įgaliojimą užtikrinti veiksmingą spektro naudojimą, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų imtis veiksmų ir užtikrinti, kad prekyba neiškreiptų konkurencijos, jei spektras nepanaudojamas“; 2009 m. Pagrindų direktyvos 9b(1) str. pirmasis paragrafas: „Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, laikydamosi nacionalinių radijo dažnių naudojimo teisių sąlygų, pagal nacionalines procedūras galėtų kitoms įmonėms perduoti arba išnuomoti individualias radijo dažnių naudojimo teises juostose, kuriose tai daryti numatyta pagal 3 dalį priimtose įgyvendinimo priemonėse“.

² Kodekso 51(1) str.: „Valstybės narės užtikrina, kad įmonės galėtų kitoms įmonėms perduoti arba išnuomoti individualias radijo spektro naudojimo teises“; Kodekso 51(2) str.: „Valstybės narės užtikrina, kad apie įmonės ketinimą perduoti arba nuomoti radijo spektro naudojimo teises, taip pat apie veiksmingą jų perdavimą, pagal nacionalines procedūras būtų pranešta kompetentingai institucijai, ir kad apie tai būtų paskelbta viešai. Suderinto radijo spektro naudojimo atveju toks perdavimas turi atitikti tokį suderintą naudojimą“; Kodekso 51(3) str.: „Valstybės narės leidžia perduoti ar išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, jeigu išlaikomos pirminės su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos. Nedarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija, visų pirma pagal 52 straipsnį, valstybės narės: a) perdavimui ir nuomai taiko kuo mažiau sunkumų sudarančią procedūrą; b) neatsisako išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, kai nuomotojas prisiima atsakomybę laikytis pirminių su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų“.

³ Spektro sprendimo 4(2) str. dar kartą patvirtino pareigą valstybėms narėms sudaryti sąlygas nuomai: „Valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti kuo lankstesnį radijo spektro naudojimą, skatinti inovacijas ir investicijas, sudarydamos galimybę naudoti naujas technologijas ir perduodamos ar nuomodamos radijo spektro naudojimo teises“.

⁴ Spektro sprendimo 6(8) str. specifiskai numatė, kad: „Valstybės narės leidžia perduoti ar nuomoti radijo spektro naudojimo teises šiose suderintose dažnių juostose: 790–862 MHz, 880–915 MHz, 925–960 MHz, 1 710–1 785 MHz, 1 805–1 880 MHz, 1 900–1 980 MHz, 2 010–2 025 MHz, 2 110–2 170 MHz, 2,5–2,69 GHz ir 3,4–3,8 GHz“.

⁵ ESTT 1974-12-04 sprendimas byloje *Van Duyn*, C-41/74, suformavo taisyklę, kad ES direktyvos gali būti vertikalios taikomos, jei tenkinamos šios sąlygos: (i) kai direktyva nebuvo perkelta į nacionalinę teisę arba perkelta netinkamai; (ii) kai direktyvos nuostatos yra besąlygiškos ir pakankamai aiškios bei tikslios; (iii) kai direktyvos nuostatos suteikia teisių asmenims.

⁶ ESTT 1978-03-09 sprendimas byloje *Simmmenthal*, 106/77; ESTT 2003-03-20 sprendimas byloje *Kutz-Bauer*, C 187/00, p 73; ESTT 2005-05-03 sprendimas sujungtose bylose *Berlusconi ir kt.*, C-387/02, C-391/02 ir C-403/02, p. 72; ESTT 2009-11-19 sprendimas byloje *Filipiak*, C-314/08, p. 81.

⁷ LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2020-05-20 sprendimas byloje Nr. eA-1507-662/2020.

24. Reikėtų pabrėžti, kad prašymas pritarti nuomai, o ne laikinam perleidimui, nėra tik formalus naudojamos terminijos klausimas. Jis turi faktinių pasekmių, tokių kaip:
[Konfidencialu].
25. Kaip RRT žino ir kaip Tele2 pabrėžė savo pateiktuose dokumentuose ir susitikimuose su RRT, ši institucija turi daugybę pareigų, kylančių iš ES teisės. Viena iš svarbiausių tokių pareigų yra nuosekliai aiškinti nacionalinę ir ES teisę, ypač kai kalba eina apie direktyvas – tokias kaip Kodeksas – kurių perkėlimo į nacionalinę teisę terminas jau baigėsi.⁸ Vadovaujantis nuoseklaus aiškinimo pareiga, RRT privalo aiškinti nacionalinę teisę laikydama ją priimant taikytos direktyvos.⁹ Jei neįmanoma aiškinti nacionalinės teisės taip, kad ji atitiktų ES teisę, tuomet nacionalinė nuostata neturi būti taikoma ir vietoj jos turi būti taikoma ES nuostata.¹⁰
26. Todėl RRT privalo aiškinti Įstatymo 57 straipsnį visiškai laikydama si Kodekso 51 straipsnio ir Spekro sprendimo 6(8) straipsnio.
27. Tačiau RRT taikė nacionalinę *perleidimo* nuostatą (Įstatymo 57 straipsnis) kontekste, kuris konceptualiai, struktūriškai ir teisiškai reiškia nuomą, nepateikdama jokių kontra-argumentų arba priežasčių, kodėl nesutinka su Tele2 (ir ES teisės aktų leidėjų) nurodomu „perleidimo“ ir „nuomos“ skirtumu.
28. Todėl vienintelė galima išvada yra ta, kad RRT nekreipė dėmesio į tą faktą, kad ES teisė numato aiškia teisių naudotis radijo dažniais nuomos sistema. Sunkinanti aplinkybė šiuo klausimu yra ta, kad Lietuva, veikdama pagal Geresnio reglamentavimo direktyvos 5 straipsnį, pranešė Europos Komisijai, kad Lietuva ėmėsi priemonių, kurių reikia siekiant visiškai laikytis Pagrindų direktyvos 9b straipsnio, t. y. Kodekso 51(1) straipsnio pirmtako. Todėl greičiausiai yra taip, kad Lietuvos įstatymų leidėjas mano, kad Įstatymo 57 straipsnis apima tiek perleidimą, tiek nuomą. RRT būtų galėjusi aiškinti ir taikyti Įstatymo 57 straipsnio nuostatą dėl perleidimo pagal analogiją ir pritarti Tele2 pateiktam prašymui dėl nuomos, nes būtent toks, greičiausiai yra ir Lietuvos įstatymų leidėjo sumanymas. Tačiau RRT to nedarė ir niekaip neargumentuoja.
29. Galiausiai, reikėtų pabrėžti, kad, kiek žinoma Tele2, RRT yra vienintelė reguliavimo institucija ES, kuri iš esmės neleidžia radijo dažnių nuomos, bet vietoj to reikalauja perleisti teises naudotis radijo dažniais, priešingai nei numato jos pareigos pagal ES teisę. Pavyzdžiui, Latvijoje, kur sąvoka „pakartotinis perleidimas“ vartojama ne tik „perleidimo“, bet ir „nuomos“ prasme, reguliavimo institucija neseniai pritarė Tele2 ir Bitės turimų teisių naudotis radijo dažniais nuomai – *ne* perleidimui ar laikinam perleidimui – B].
30. Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta pirmiau, Įsakymo projekto tekstas turėtų būti pataisytas taip, kad jis atspindėtų tikrąjį Tele2 Prašymą ir užtikrintų, kad taikoma teisė būtų taikoma tokiu būdu, kad suteiktų bet kuriam operatoriui Lietuvoje, kuriam suteikta teisė naudotis radijo dažniais (kanalais), teisę išnuomoti radijo dažnius, ne tik juos perleisti.

III. RRT PRIVALO VADOVAUTIS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SUBJEKTŲ VEIKLAI IR PRIIMAMIEMS SPRENDIMAMS TAIKYTINAIŠ STANDARTAIS

31. RRT, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymuose numatytų individualiems administraciniams teisės aktams taikomų reikalavimų. Viešojo administravimo subjektai privalo veikti pagal teisinės valstybės principą ir visi administraciniai sprendimai, susiję su individualių teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais privalo būti grindžiami įstatymais¹¹. LVAT savo praktikoje nurodo, kad teisinės valstybės principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektai turi veikti tik pagal įstatymuose nustatytas savo kompetencijos ribas ir visi sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais¹².
32. Administracinės procedūros tikslas yra visapusiškai ir išsamiai išnagrinėti visas aplinkybes, susijusias su administracinio teisės akto priėmimu ir užtikrinti, kad visi įstatymai būtų aiškinami ir taikomi tinkamai, kad

⁸ ESTT 1997-12-18 sprendimas, *Inter-Environnement Wallonie ASBL v Région wallonne*, C-129/96, p. 43.

⁹ ESTT 1990-11-13 sprendimas, *Marleasing SA v La Comercial Internacional de Alimentacion SA*, C-106/89, p. 8.

¹⁰ [Konfidencialu].

¹¹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalis.

¹² LVAT 2020-12-30 sprendimas byloje eA-3244-629/2020; LVAT 2006-07-28 sprendimas byloje I-444-4-06; LVAT 2007-11-23 sprendimas byloje I-438-15-07.

būtų priimtas pagrįstas administracinis teisės aktas¹³. Todėl administracinis teisės aktas, įskaitant RRT direktoriaus įsakymus, turi atitikti šiuos kriterijus:

- i. negali būti grindžiamas abejonėmis. Jį priimant turi būti įvertinti visi argumentai, nepraleidžiant jokių argumentų, kurie gali būti susiję su administracinėmis procedūromis, ypač kai akto priėmimas sąlygoja neigiamus padarinius ūkio subjektams¹⁴;
 - ii. sprendimas turi būti motyvuotas ir grindžiamas objektyviais faktais ir įstatymais¹⁵;
 - iii. sprendimas turi būti aiškus, vienareikšmiškas, nešališkas ir objektyvus¹⁶;
 - iv. akte turi būti nurodytas teisinis ir faktinis administracinio teisės akto pagrindas ir kitos aplinkybės, kurios turėjo įtakos priimamam sprendimui, taip pat sprendimo motyvai¹⁷;
 - v. akte taip pat turi būti nurodyti pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, motyvavimas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas, tokie reikalavimai yra tiesiogiai susiję su teisėtumo principu, pagal kurį viešojo administravimo subjektai negali pažeisti įstatymų, sprendimai turi būti pagrįsti, o sprendimų turinys turi atitikti įstatymų reikalavimus¹⁸.
33. Be to, faktinis administracinio sprendimo pagrindas ir individualus argumentavimas turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu toks sprendimas priimtas. Turi būti įmanoma suprasti viešųjų santykių esmę ir tokiuose santykiuose dalyvaujančius asmenis, kad būtų galima aiškiai tokius santykius apibūdinti. Pirmiau nurodytų reikalavimų arba jų dalies nesilaikymas kelia pagrįstą abejonių dėl administracinio teisės akto teisėtumo bei pagrįstumo¹⁹.
34. ES teismai pažymi, kad gero administravimo principas įpareigoja rinkos priežiūros instituciją rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti visus atitinkamus individualaus atvejo aspektus, priimamas sprendimas neturi būti grindžiamas prielaidomis²⁰. Konstitucinis Teismas ne kartą pažymėjo, kad konstitucinis teisinės valstybės principas, be kita ko, apima teisėtų lūkesčių, teisinio saugumo, teisinio tikrumo, teisingumo ir protingumo reikalavimų apsaugą, taip pat konstitucinių vertybių ir teisės aktų konstitucingumo ir teisėtumo prielaidos balanso imperatyvą²¹. LVAT taip pat nurodo, kad pagal bendrąją įrodymų naštos taisyklę kiekviena šalis turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus ir atsikirtimus, išskyrus, kai jie grindžiami aplinkybėmis, nereikalaujančiomis įrodymo²².
35. Atsižvelgiant į įsakymo projekto svarbą ir jo neigiamas pasekmes Tele2, taip pat reikšmingus dėl to atsirandančius Tele2 nuostolius, toks sprendimas turi būti pagrįstas tiek teisiniais, tiek fakciniais argumentais, t. y. turi būti nurodytos sprendimo, turinčio neigiamą poveikį lyginant su Prašymu, priėmimo priežastys²³. Be to, ne Tele2 privalo įrodyti savo poziciją, bet būtent RRT privalo motyvuoti savo įsakymo projektą, jei ji nepritaria nuomai visa prašoma apimtimi arba jei RRT numato papildomus įpareigojimus.
36. Pagal Kodekso 51(3) straipsnį, analizuodama Prašymą, RRT, „nedarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija“, „neatsisako išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, kai nuomotojas prisiima atsakomybę laikytis pirminių su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų“. Sąvokos „konkurencijos iškraipymas“ reikšmė pateikta SESV 101 straipsnyje ir Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje ir išplaukia iš ES teismų praktikos. Pagal įstatymą „konkurencija“ turi būti taikoma pagal Kodeksą, taigi, laikantis SESV 101 straipsnyje numatytų principų ir Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio.
37. Vadovaujantis ES teismų praktika, Europos Komisijos gairėse nustatyta, kad: „*susitarimas turėtų ribojamojo poveikio konkurencijai, kaip apibrėžta 101 straipsnio 1 dalyje, jis turi daryti faktinį pastebimą neigiamą poveikį bent vienam iš konkurencijos rinkoje kriterijų, kaip antai kainai, gamybos apimčiai, produktų kokybei,*

¹³ LVAT 2006-07-28 sprendimas byloje I-444-4-06.

¹⁴ Pvz., LVAT 2006-12-22 sprendimas byloje A²⁴⁸-2207/2006; LVAT 2009-03-27 sprendimas byloje A⁸²²-454/2009.

¹⁵ Pvz., LVAT 2004-05-07 sprendimas byloje A⁴-387-2004; LVAT 2009 m. kovo 27 d. sprendimas byloje A⁸²²-454/2009.

¹⁶ Pvz., LVAT 2007-11-05 sprendimas byloje A⁵-990/2007; LVAT 2009-03-27 sprendimas byloje A⁸²²-454/2009.

¹⁷ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktai.

¹⁸ LVAT 2010-08-28 sprendimas byloje A⁷⁵⁶-450/2010; LVAT 2010-11-15 sprendimas byloje A⁵⁵⁶-15/2010.

¹⁹ LVAT 2013-11-21 sprendimas byloje A⁵⁰²-2124/2013; LVAT 2014-12-18 sprendimas byloje A⁸²²-1440/2014.

²⁰ Pvz., Bendrojo teismo 1992-01-24 sprendimas byloje *La Cinq SA prieš Komisiją*, T-44/90, 86 p.; Bendrojo teismo 2004-07-08 sprendimas byloje *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, 179 p.

²¹ Lietuvos Konstitucinio Teismo 2019-04-16 ir 2020-03-03 sprendimas; LVAT 2009-02-19 sprendimas byloje A⁸²²-256/2008.

²² LVAT 2011-10-28 sprendimas byloje A¹⁴⁶-2329/2011; LVAT 2014-02-10 sprendimas byloje A-602-122-14; LVAT 2017-01-25 sprendimas byloje A-273-525/2017; LVAT 2014-09-16 sprendimas byloje A-146-1355-14.

²³ LVAT 2013-04-22 sprendimas byloje A⁶⁰²-658/2013.

produktų įvairovei ar naujovėms, arba toks pastebimas neigiamas poveikis turi būti tikėtinas“. Toks ribojantis poveikis konkurencijai atitinkamoje rinkoje „gali atsirasti, kai tikėtina, kad esant pagrįstai tikimybei, kad dėl susitarimo šalys galės pelningai pakelti kainas arba sumažinti gamybos apimtį, produkto kokybę, produktų įvairovę ar naujoves“.²⁴

38. Taigi 101(1) straipsnio draudimas „*taikomas tik tada, kai remiantis tinkama rinkos analize galima daryti išvadą, kad susitarimas gali turėti antikonkurencinį poveikį rinkai*“.²⁵ Taigi analizė turi būti paremta aiškiais fakciniais įrodymais, kurie leidžia institucijai padaryti reikiamas išvadas apie poveikį konkurencijai rinkoje ir žalingo poveikio tikimybę.
39. Iš Europos Komisijos gairių taip pat darytina išvada, kad reikia įvertinti galimą konkurenciją ribojantį poveikį, palyginti su faktiniu teisiniu ir ekonominiu kontekstu, kuriame konkurencija atsirastų nesant susitarimo, t. y. būtina įvertinti priešingos padėties scenarijų²⁶. Be to, ES teismai ne kartą pažymėjo, kad atitinkamos institucijos turi įrodyti, kad konkurencijai buvo arba bus tikrai užkirstas kelias „tame kontekste, kuriame ji atsirastų nesant susitarimo“. Taigi konkurencijos analizės tikslu RRT taip pat turi įvertinti, ar Prašyme išdėstytas prašymas galėtų riboti konkurenciją, kuri būtų, jei toks prašymas nebūtų patenkintas.
40. Galiausiai susitarimai, dėl kurių ribojama arba iškreipiama konkurencija, gali tuo pačiu metu skatinti konkurenciją skatinant efektyvumą. Efektyvumas gali sukurti papildomos vertės, pavyzdžiui, sumažinant produkcijos gamybos sąnaudas arba pagerinant atitinkamo produkto ar paslaugos kokybę. Kaip paaiškinta Komisijos gairėse, „*jei konkurenciją skatinantis susitarimo poveikis nusveria jo antikonkurencinį poveikį, susitarimas iš esmės yra konkurenciją skatinantis ir suderinamas su [Sąjungos] konkurencijos taisyklių tikslais. Grynasis tokių susitarimų poveikis yra skatinti pačią konkurencijos proceso esmę, būtent laimėti klientus, siūlant geresnius produktus ar geresnes kainas nei tie, kuriuos siūlo konkurentai*“²⁷. Kitaip tariant, susitarimai gali suteikti objektyvią ekonominę naudą, kad būtų atsverta neigiama konkurencijos ribojimo pasekmė. Tokie susitarimai yra leidžiami ir turi būti leidžiami pagal konkurencijos taisykles. Tai ypač aktualu susitarimuose dėl bendro naudojimosi tinklais ir spektru, kurie ypač padeda sumažinti gamybos sąnaudas ir pagerinti atitinkamų paslaugų kokybę, o potencialią naudą paprastai galima patikrinti ir pagrįsti bendra patirtimi.
41. Be jokios abejonės, RRT atliekamam vertinimui taikomi tokie patys aukšti poveikio konkurencijai vertinimo standartai ir reikalavimai, kaip ir pirmiau aprašyti standartai ir reikalavimai.
42. Tačiau iš Įsakymo projekto matyti, kad RRT netgi neteigia atsižvelgusi į SESV 101 straipsnyje arba Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje išdėstytus principus vertindama poveikį konkurencijai. Iš tiesų, Įsakymo projekte, įskaitant jo dalį dėl poveikio konkurencijai vertinimo, nėra jokios nuorodos į atitinkamą konkurencijos analizės standartą, jau nekalbant apie jokią analizę, taip pat nenagrinėjama, ar operatoriai, dėl siūlomo bendradarbiavimo bendrai naudodamiesi tinklais ir radijo dažniais, galėtų pelningai kelti kainas arba mažinti gamybos apimtį, produktų kokybę, produktų įvairovę ar naujoves. Kad tokia analizė nebuvo atliktas patvirtina ir pati RRT – atsakydama į Tele2 2021-03-09 prašymą susipažinti su atlikto tyrimo medžiaga, RRT nepateikė jokių duomenų, o paaiškinime tik nurodė, kad Įsakymo projekte nurodoma informacija parengta pagal RRT renkamus duomenis arba atliktus skaičiavimus, kurie Tele2 nebuvo atskleisti²⁸. Tačiau iš pateiktų „paaiškinimų“ yra akivaizdu, kad jokio rinkos vertinimo, kuris atitiktų aukščiau aptartus standartus RRT neatliko. Akivaizdu, kad RRT nevertino jokių rinkos dalyvių duomenų, neatliko jokių skaičiavimų, kontrafaktinės analizės ir t.t.
43. Vadinas, RRT neatliko išsamaus, nuoseklaus ir nuodugnaus vertinimo ir nesilaikė taikytinų įrodinėjimo standartų:
 - i. RRT nevertino faktinio Prašyme išdėstyto prašymo, todėl RRT neatsižvelgė į visas susijusias aplinkybes, jos pateiktas vertinimas nėra aiškus, pakankamas ir nėra grindžiamas objektyviais faktais;

²⁴ Komisijos komunikatas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės Tekstas svarbus, (2011/C 11/01), para 27 ir 28; Sutarties 101(3) straipsnio taikymo gairės (2004/C 101/97), para 16 ir 24.

²⁵ Sutarties 101(3) straipsnio taikymo gairės (2004/C 101/97), para 24.

²⁶ Komisijos komunikatas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės Tekstas svarbus, (2011/C 11/01), para 29.

²⁷ Sutarties 101(3) straipsnio taikymo gairės (2004/C 101/97), para 33.

²⁸ 2021-04-02 RRT raštas Nr. (10.5Mr)1B-1134.

- ii. Kertiniai teiginiai Įsakymo projekte yra paremti abejonėmis ar spėlionėmis ir yra hipotetiniai bei nepagrįsti²⁹;
- iii. RRT neatliko pakankamos kontrafaktinės analizės, t. y. RRT atliko labai paviršutinišką vertinimą analizuodama Tele2 ir Bitės konkurenciją³⁰, tačiau neįvertino Projekto Century sukuriamos naudos, palyginti su scenarijumi kai šalys nebendradarbiauja ir neanalizavo, kaip ši nauda paveiks konkurencijos dinamiką bei operatorių pasiūlymus, ir RRT neatliko kontrafaktinės analizės kitais konkurencijos rinkoje aspektais;
- iv. RRT teigia, kad vienas iš pagrindinių konkurentų negalėtų taikyti realaus konkurencinio spaudimo likusiems rinkos dalyviams, įskaitant Tele2³¹, tačiau, RRT vertinimas yra grindžiamas bendromis spėlionėmis apie galimą Telia plėtrą, kuriai prieštarauja pačios RRT duomenys, kiti ekonominiai rodikliai, pačios Telia pareiškimai ir paskelbtos strategijos bei nuosekli kitų panašių projektų patirtis. Be to, kaip minėta, pati RRT patvirtino, kad rengdama Įsakymo projektą nevertino Telia vidinių dokumentų ir kitų pan. duomenų;
- v. RRT aiškiai nenurodė šaltinių, pagal kuriuos buvo atliktas vertinimas, t. y. RRT pateikė tik keletą šaltinių, tarp kurių buvo pati RRT³². Atsakydami į Tele2 prašymą pateikti visą nekonfidencialią medžiagą, kurios pagrindu buvo atliktas vertinimas, RRT iš principo nurodė³³, kad jokios papildomos analizės nedarė. Todėl Įsakymo projekte nėra pakankamai įrodymų ir argumentų, o toks šaltinių trūkumas taip pat rodo, kad Įsakymo projektas nėra pakankamai nešališkas.

IV. RRT VIRŠIJO ĮSTATYMUOSE NUMATYTUS PROCEDŪRINIUS TERMINUS

- 44. Tele2 tikėjosi pradėti bendrai naudotis tinklu su Bite 2021-01-01. Tele2 ne tik nurodė šią datą savo Prašyme, ji buvo atskleista RRT jau nuo [Konfidencialu]. Kaip Tele2 paaiškino savo 2020-12-04 rašte RRT, Tele2 pasiklojė Taisyklėmis ir atitinkamai nustatė Projekto Century struktūrą ir tvarkaraštį. Būtent todėl Tele2 pateikė savo Prašymą 2020-08-18, [Konfidencialu].
- 45. Nepaisant to, RRT ne vieną, bet du kartus pratęsė terminą savo galutiniam sprendimui priimti. 2020-11-30 RRT, nenurodydama jokio teisinio arba faktinio pagrindo, pratęsė terminą iki 2021-02-26. Tačiau nepriimdama galutinio sprendimo minėta 2021-02-26 RRT paskelbė Įsakymo projektą viešosioms konsultacijoms ir numatė terminą pastaboms pateikti iki 2021-04-09. Pastebėtina, kad Prašymo nagrinėjimo terminas iki šiol oficialiai nėra pratęstas.
- 46. Nors RRT turi teisę motyvuotu sprendimu pratęsti 30 dienų terminą, pratęsimų skaičius ir atitinkamai nustatomi terminai turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme išdėstytus principus ir, bet kokių atveju, tarp RRT nustatytų terminų ir pareiškėjams (šiuo atveju Tele2) duotų terminų turi būti rasta pusiausvyra. Taisyklėse numatyta galimybė pratęsti terminą tik prieš viešųjų konsultacijų paskelbimą, bet ne po to, kai jos baigėsi. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Taisyklės numato 30 dienų terminą RRT sprendimui priimti, tačiau tuo pačiu metu nustato iš viso 60 dienų terminą iki planuojamo dažnių perleidimo (įskaitant laikiną perleidimą). Taisyklių 73 punktą sako, kad „*pasibaigus Taisyklių 72.1 punkte nurodytam viešam konsultavimuisi, bet ne vėliau kaip iki atitinkamo radijo dažnių (kanalų) naudojimo termino pabaigos, Tarnyba priima vieną iš šių sprendimų*“.
- 47. Be to, RRT negali be jokių motyvų ir argumentų (tuo labiau – teisinio pagrindo) pratęsti terminų ir nekreipti dėmesio į planuotas nuomos datas, apie kurias RRT žinojo gerokai anksčiau, nei buvo pateiktas Prašymas. Vadovaujantis LVAT teismų praktika, administracinis procesas negali tęstis neribotą laiką. Atsižvelgiant į tai, kad reikia gerbti teisinę valstybę, teisėtumo, teisinio tikrumo ir veiksmingo valdymo principai neleidžia institucijoms veikti be jokio termino, ypač taip, kad dėl to kiltų tam tikrų sprendimų priėmimo vėlavimo rizika³⁴.
- 48. Todėl esama situacija, kai terminas be jokio pagrindimo buvo pratęstas du kartus, vykdamas ne vieną, bet dvi viešąsias konsultacijas, kai pasibaigus antrajai viešajai konsultacijai galutinis viso proceso terminas vis

²⁹ Pavyzdžiui, Įsakymo projekto 27, 55, 62, 66, 74 punktuose RRT sako, kad tam tikri veiksniai viso labo „tikėtina“, kad gali realizuotis.

³⁰ Įsakymo projekto 49 ir 53 punktai.

³¹ Įsakymo projekto 72 punktą.

³² Įsakymo projekto pirmame punkte nurodyti tik keli šaltiniai ir daugumos lentelių ir schemų Įsakymo projekte šaltinis yra pati RRT, pvz., lentelės Nr. 2, 3, 5, pav. Nr. 1, 3, 5, 6.

³³ 2021-04-02 RRT raštas Nr. (10.5Mr)1B-1134.

³⁴ LVAT 2013-05-31 nutartis byloje Nr. A-146-1062-13.

ties lieka neaiškus, prieštarauja, be kita ko, teisėtumo, teisinio tikrumo ir atsakingo valdymo principams. [Konfidencialu].

V. RRT PATEIKTAS KONKURENCIJOS VERTINIMAS NEATITINKA KODEKSO REIKALAVIMŲ

49. ES teisės aktai reikalauja, kad „valstybės narės turėtų automatiškai leisti radijo spektro dažnių naudotojams, prižiūrint atsakingoms nacionalinių reguliavimo institucijoms, perduoti arba išnuomoti savo radijo spektro naudojimo teises trečiosioms šalims pagal paprastą procedūrą, laikantis sąlygų, siejamų su tokiomis teisėmis, ir konkurencijos taisyklių“.³⁵
50. Tai reiškia, kad pagal Kodekso 51 straipsnio 3 dalį turi būti leidžiama perduoti arba išnuomoti radijo dažnius, nebent dėl to atsirastų „konkurencijos iškreipimas“.
51. Vadovaujantis nusistovėjusia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, yra susiformavusi griežta metodika, kaip aiškinti ES teisėje pateiktų sąvokų reikšmę ir taikymo sritį, pavyzdžiui, Kodekso 51(3) straipsnyje minimą sąvoką „konkurencijos iškreipimas“. Atitinkamai, sąvoka „konkurencijos iškreipimas“ turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai visoje ES, atsižvelgiant į ne tik į nuostatos formuluotę, bet ir į kontekstą ir siekiamą tikslą.
52. „Konkurencijos iškreipimo“ reikšmė pateikta SESV 101 straipsnyje (ir atitinkamai Konkurencijos įstatyme), kuris yra daug kartų analizuotas ES teismų praktikoje. Todėl įstatymo 57 straipsnis turi būti taikomas pagal Kodeksą, taigi, laikantis SESV 101 straipsnyje numatytų principų ir Konkurencijos įstatymo. Tą taip pat patvirtina ir Kodekso 132 konstatuojamoji dalis, kurioje aiškiai minimos konkurencijos taisyklės.
53. Todėl RRT, analizuodama Projekto Century sutartis, negali savo nuožiūra taikyti nacionalinės Kodekso 51(3) straipsnio arba sąvokos „konkurencijos iškreipimas“ interpretacijos. Sutartys gali iškreipyti konkurenciją pastebimai sumažindamos konkurenciją tarp sutarties šalių arba tarp jų ir trečiųjų asmenų, tačiau toks jų poveikis turi būti įrodytas remiantis patikimu ekonominiu vertinimu pagal nusistovėsią praktiką. Pagal Komisijos Gaires horizontaliesiems susitarimams, vertinant, ar susitarimas turi ribojantį poveikį konkurencijai, kaip apibrėžta SESV 101(1) straipsnyje, būtina palyginti faktines, teises ir ekonomines aplinkybes, kuriomis būtų konkuruojama, jei nebūtų susitarimo, t. y. palyginti su atitinkamu priešingos padėties scenarijumi.³⁶
54. Gali būti daroma išvada, kad, vertinant konkurenciją įsakymo projekte, „konkurencijos iškreipimas“ nebuvo vertintas pagal Kodekso 51(3) straipsnyje ir kituose taikytinuose teisės šaltiniuose įtvirtintus privalomus vertinimo principus. Įsakymo projekte nėra jokios išsamios analizės, ar operatoriai, dėl siūlomo bendradarbiavimo bendrai naudodamiesi tinklais ir radijo dažniais, greičiausiai galėtų pelningai kelti kainas arba mažinti paslaugų apimtį, produktų kokybę, produktų įvairovę ar naujoves.
55. Tiesą sakant, RRT nepateikė jokio teisinio standarto, pagal kurį ji vertino poveikį konkurencijai. Tai, kad nėra atitinkamos analizės ir teisinio patikrinimo sistemos, pagal kurią būtų nustatyta, ar atsirastų konkurencijos iškreipimas, turi itin rimtų teisinių pasekmių. Užuoat atlikusi nuoseklią Projekto Century tikėtino poveikio konkurencijai analizę, kuri būtų grindžiama visais atitinkamais faktais, RRT savo poveikio konkurencijai vertinime išskiria įvairias potencialias problemas ir daro preliminarias išvadas, paremtas nepagrįstais teiginiais, selektyviais netipiniais rinkos duomenimis ir nepagrįstais spėjimais apie galimus būsimumus rinkos pokyčius.
56. Pavyzdžiui, RRT vertina, kad Projektas Century sumažins Tele2 ir Bitės konkurenciją infrastruktūros srityje³⁷. Tačiau RRT neparodo, kaip toks konkurencijos sumažėjimas neigiamai paveiktų Tele2 pasiūlymus vartotojams. [Konfidencialu]. Pažymėtina, kad RRT pripažįsta Projekto Century naudą tinklui³⁸. Įsakymo projekto 66 punkte daroma išvada, kad „[...] paslaugų kainos mažėjimas, o tuo pačiu metu ir jų kokybės augimas yra išties naudingas paslaugų gavėjams“. Kadangi RRT net neteigė, kad sumažėjusi konkurencija infrastruktūros srityje, kaip tokia, turėtų neigiamą poveikį atitinkamiems konkurencijos parametrams, tokiems kaip kaina, gamybos apimtis arba kokybė, todėl kenktų vartotojams, RRT neįrodė konkurencijos

³⁵ Kodekso 132 konstatuojamoji dalis.

³⁶ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės (2011/C 11/01) („Gairės horizontaliesiems susitarimams“), 27 ir 28 p.; taip pat žr. Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymo gaires (2004/C 101/97), 16 p.

³⁷ Įsakymo projekto 49 punktas.

³⁸ Įsakymo projekto 63 ir 66 punktai.

- iškraipymo. Priešingai, RRT patvirtino, kad atitinkamų konkurencijos parametrų, pvz., kainos ir kokybės, poveikis bus teigiamas ir „išties naudingas“ galutiniams vartotojams.
57. Kitas pavyzdys yra susijęs su RRT išvada, kad padidėjęs bendrų išlaidų lygis sumažins Tele2 ir Bitės kainų konkurenciją³⁹. [Konfidencialu]⁴⁰. [Konfidencialu]⁴¹. [Konfidencialu]. Čia vėlgi RRT neįrodė tikėtino neigiamo poveikio kainoms ir neparodė, kad dėl to, tikėtina, atsiras konkurencijos iškraipymas.
 58. Šis pavyzdys rodo esminį RRT atliktos Tele2 ir Bitės konkurencijos analizės trūkumą. O būtent, RRT netinkamai atsižvelgia į laukiamą Projekto Century naudą ir tai, kaip ši nauda paveiks konkurencijos dinamiką ir, tuo pačiu, pasiūlymus vartotojams. Be to, RRT visiškai ignoravo galimybę padidinti operatorių diferenciaciją, kurios galima tikėtis atsižvelgiant į dėl 5G didėjančias galimybes diferencijuoti operatorių *core* tinklus.
 59. RRT taip pat teigia, kad Projektas Century suteiks Tele2 ir Bitei reikšmingą pranašumą prieš Telia dėl sumažėjusių investicijų sąnaudų ir dėl aukštesnės produktų kokybės⁴². Iš tiesų, atrodo, kad tai pagrindinis RRT atlikto vertinimo argumentas. RRT tiki, kad trumpuoju laikotarpiu (1-3 metus) Projektas Century leis operatoriams teikti aukštesnės kokybės paslaugas žemesnėmis kainomis. Tuo RRT patvirtina, kad Projektas Century pasižymi konkurenciją skatinančiu pobūdžiu ir kad tai atneš realios naudos Lietuvos vartotojams⁴³. Tačiau RRT mano, kad ši nauda negali būti tvari Telia praradus konkurencingumą, dėl ko Bitė ir Tele2 daugiau nebejaus jokio realaus konkurencinio spaudimo⁴⁴.
 60. Aišku, kad RRT nepagrįstas susirūpinimas dėl potencialiai *sumažėjusios kokybės* (kas, RRT nuomone, atsirastų dėl sumažėjusios konkurencijos infrastruktūros srityje RAN lygmeniu) ir *išaugusių kainų* (kas, RRT nuomone, atsirastų tiek dėl sumažėjusios konkurencijos infrastruktūros srityje RAN lygmeniu, tiek dėl reikšmingų bendrų sąnaudų) rizikos nedera su RRT nepagrįstu susirūpinimu dėl rizikos, kad Telia bus „išstumta į pakraštį“. Akivaizdu, kad paslaugų kokybė negali išaugti (kas, RRT nuomone, įvyktų dėl operatorių realizuoto įrodyto konkurenciją skatinančio efektyvumo, kuris reikštų Telia išstūmimo riziką) ir sumažėti (kas, RRT nuomone, atsirastų dėl konkurencijos infrastruktūros srityje sumažėjimo) *tuo pačiu metu*. Taip pat kainos negali išaugti (kas, RRT nuomone, atsirastų tiek dėl sumažėjusios konkurencijos infrastruktūros srityje, tiek dėl aukšto bendrų sąnaudų lygio) ir sumažėti (kas, RRT nuomone, įvyktų dėl operatorių realizuoto įrodyto konkurenciją skatinančio efektyvumo, kuris reikštų Telia išstūmimo riziką) *tuo pačiu metu*. Todėl žalos teorijos, kurios sudaro įsakymo projekto pagrindą, yra tarpusavyje nesuderinamos ir prieštarauja viena kitai.
 61. Todėl vienintelis būdas suprasti RRT vertinimą yra tas, kad jis iš esmės patvirtina konkurenciją didinančią efektyvumą, kuris atsiras dėl Projekto Century, leisdamas Tele2 ir Bitei pateikti reikšmingą naudą Lietuvos vartotojams siūlant aukštesnės kokybės paslaugas žemesnėmis kainomis, bet kad ši nauda ilguoju laikotarpiu potencialiai galėtų sunykti, jei Telia būtų išstumta į rinkos pakraštį ir negalėtų daryti konkurencinio spaudimo rinkoje. Kitaip tariant, nepaisant RRT pernelyg bendrų teiginių apie sumenkusią Tele2 ir Bitės konkurenciją infrastruktūros ir kainų srityje, manoma, kad tai neturės neigiamo poveikio konkurencijos parametrų, pavyzdžiui, kainai ar kokybei. Veikiau visas vertinimas susijęs su spėjimais dėl Telia išstūmiančio poveikio, atsirandančio operatoriams *pagerinus* pasiūlymus vartotojams.
 62. Šiuo atžvilgiu RRT teiginys, kad vargu, ar Telia išliks konkurencinga Lietuvos rinkoje, yra visiškai be pagrindo. Tai bus toliau įrodyta kitame skirsnyje. Tačiau šiame kontekste verta pažymėti, kad RRT savo teiginį paremia vien tuo, kad Telia rinkos dalis pastaraisiais metais mažėjo. Be to, RRT nusprendžia remtis prielaida, kad jos rinkos dalis ateityje ir toliau mažės, nepateikdama jokių įrodymų tokiai prielaidai pagrįsti. Dar daugiau, RRT tai pat nepateikia jokio vertinimo, koku laipsniu mažėtų Telia būsimas konkurencingumas. Galiausiai RRT nepateikia jokio vertinimo, kaip potencialus Telia konkurencingumo praradimas paveiktų konkurenciją ir kokios būtų to pasekmės vartotojams.
 63. RRT privalo taikyti aukštą įrodinėjimo standartą, kuris reikalauja patikimai įrodyti išstūmimo daromos žalos teoriją pagal konkurencijos taisykles. Todėl bendro pobūdžio prielaidos apie galimas būsimas pasekmes rinkai tikrai nėra pakankamos. RRT neatliko jokio ekonominio vertinimo, kuriame bandytų įrodyti galimas

³⁹ Įsakymo projekto 52 punktą.

⁴⁰ Įsakymo projekto 51 punktą.

⁴¹ Įsakymo projekto 66 punktą.

⁴² Įsakymo projekto 63 punktą.

⁴³ Įsakymo projekto 66 punktą.

⁴⁴ Įsakymo projekto 66 punktą.

būsimas pasekmes, kurioms egzistuojant išstumiami Telia nebegalėtų daryti reikšmingo konkurencinio spaudimo Tele2 ir Bitei.

64. Situaciją dar labiau blogina tai, kad RRT tiesiog daro prielaidą, kad yra du galimi ateities scenarijai, kaip Telia reaguotų į Projektą Century, t. y. (i) kad Telia paprasčiausiai sumažintų savo investicijas ir (ii) kad Telia prisitaikytų plėtodama savo paslaugas tik tam tikrose labiau pelningose geografinėse vietovėse⁴⁵. Vėlgi, RRT nepateikia jokio faktinio pagrindimo, kad, įgyvendinus Projektą Century, tikėtina, realizuotųsi šie du ateities scenarijai. Kaip bus parodyta tolesniame skirsnyje, iš tikrųjų yra daug įrodymų, leidžiančių manyti, kad nė vienas iš šių būsimų scenarijų nepasireikš. Todėl RRT teiginiai dėl Telia būsimo elgesio ateityje lieka visiškai nepagrįsti.
65. Apibendrinant, RRT neįrodė jokio galimo neigiamo Century sutarties poveikio jokiam atitinkamam konkurencijos parametru. RRT atlikta analizė visiškai neatitinka standartų, kuriuos numato Kodeksas ir SESV 101 straipsnis. Vietoj to, atrodo, kad vienintelis analizės tikslas yra apsaugoti Telia nuo konkurencijos. Toks tikslas nesuderinamas nei su Kodeksu, nei su ES ar Lietuvos konkurencijos teisės normomis.

VI. RRT NEPAKANKAMAI ĮVERTINA TELIA, KAIP STIPRAUS KONKURENTO, PADĖTĮ LIETUVOJE

66. RRT tvirtinimas, kad dėl Projekto Century galėtų sumažėti konkurencija ilguoju laikotarpiu, iš esmės remiasi prielaida, kad įgyvendinus projektą Telia nebegalės konkuruoti su Tele2 ir Bite. Šis tvirtinimas remiasi tuo, kad Telia rinkos dalis judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų rinkoje pastaraisiais metais mažėjo⁴⁶. RRT toliau teigia, kad Projektas Century galėtų sukelti greitesnį Telia rinkos dalies mažėjimą⁴⁷.
67. Stebina tai, kad RRT nepateikė jokių faktų, pagrindžiančių jos teiginį, kad dėl Projekto Century Telia taps Lietuvoje nekonkurencinga. Tiesą sakant, duomenys, kuriuos RRT pateikė Įsakymo projekte, palaiko priešingą išvadą, o būtent, kad Telia liks stipri konkurencinga jėga tiek judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų rinkoje, tiek platesnėje elektroninių ryšių rinkoje Lietuvoje. Pačios Telia pateikiamas savo padėties rinkoje vertinimas ir jos būsima strategija telekomunikacijų sektoriuje Lietuvoje taip pat pabrėžia jos konkurencines ambicijas, kurios ryškiai skiriasi nuo RRT prielaidų.
68. Kaip minėta, pagal RRT duomenis Telia rinkos dalis pastaraisiais metais sumažėjo. Tačiau imant absoliučius skaičius, visų paslaugų teikėjų Lietuvoje abonentų skaičius RRT analizuojamu laikotarpiu (nuo 2013 m. iki 2020 m. III ketv.) išaugo. Telia abonentų skaičius šiuo laikotarpiu išaugo daugiau nei 30%⁴⁸. Be to, per panašų laikotarpį itin padidėjo pajamos už judriojo ryšio interneto prieigos paslaugas. 2013–2019 m. pajamos padidėjo nuo 44,2 mln. EUR iki 197,8 mln. EUR⁴⁹, vidutinis metinis augimas siekė beveik 30%. Net atsižvelgus į sumažėjusią Telia rinkos dalį, aišku, kad Telia pajamos iš judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų per šį laikotarpį reikšmingai išaugo⁵⁰.
69. Todėl Telia šiuo metu nepatiria jokių realių neigiamų ekonominių pokyčių. Nors Telia judriojo ryšio verslas nesiplėtė taip greitai, kaip Tele2 ir Bite, nėra jokių abonentų skaičiaus arba pajamų mažėjimo požymių. Taip pat pažymėtina, kad RRT prognozuoja, kad pajamos rinkoje ir toliau augs, nes auga klientų paklausa duomenims⁵¹. Taigi, rinka apskritai auga, visi rinkos dalyviai pasididino savo turimą abonentų skaičių ir pajamas, ir prognozuojama, kad pajamos šioje rinkoje ir toliau augs. Vien jau šioje situacijoje nėra jokio pagrindo teigti, kad Telia praranda savo konkurencingumą, jau nekalbant apie tai, kad ji galėtų susidurti su išstūmimo į rinkos pakraštį rizika ir nebegalėtų daryti jokio realaus konkurencinio spaudimo.
70. RRT pažymi, kad judriojo ryšio tinklų plėtrai reikia didelių investicijų⁵². Šiuo atžvilgiu RRT pažymi, kad Bite, Tele2 ir Telia kartu yra investavusios daugiau nei 600 mln. EUR į judriojo ryšio tinklo infrastruktūrą 2006–2019 m.⁵³ Paprastai tai – ilgalaikės investicijos, įskaitant 4G tinklų plėtrą. Svarbu tai, kad RRT duomenys

⁴⁵ Įsakymo projekto 73 punktas.

⁴⁶ Įsakymo projekto 62 punktas.

⁴⁷ Įsakymo projekto 66 punktas.

⁴⁸ Įsakymo projekto 3 lentelė.

⁴⁹ Įsakymo projekto 4 pav.

⁵⁰ Palyginkite Įsakymo projekto 4 ir 6 pav.

⁵¹ Įsakymo projekto 17 punktas.

⁵² Įsakymo projekto 39 punktas.

⁵³ Įsakymo projekto 39 punktas.

apie pajamas iš judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų teikimo⁵⁴ rodo, kad pajamos rinkoje vien 2015–2019 m. laikotarpiu viršijo investicijas į tinklus, atliktas 2006–2019 m. laikotarpiu. Todėl aišku, kad visi operatoriai, įskaitant Telia, gali padengti savo investicijų į tinklą sąnaudas.

71. Dar daugiau, RRT parodo, kad Telia pajamos iš elektroninių ryšių paslaugų 2019 m. siekė apie 276 mln. EUR⁵⁵. Dėl to Telia tikrai yra didžiausias telekomunikacijų operatorius Lietuvoje. Palyginimui, Tele2 ir Bitės pajamos 2019 m. siekė atitinkamai 168 mln. EUR ir 134 mln. EUR. Vadinasi, Telia pajamos iš elektroninių ryšių paslaugų beveik siekia bendras Tele2 ir Bitės pajamas. Pagrindinė to priežastis yra ta, kad Telia pirmąja Lietuvos fiksuotojo ryšio paslaugų teikimo rinkoje.
72. Toliau esančioje lentelėje matyti Telia bendros pajamos Lietuvoje, nurodytos 2020 m. Telia metiniame pranešime.

Service\Year	2020	2019
Mobile	130	123
Mobile subscriptions	110	104
Interconnect	16	15
Other mobile	4	4
Fixed	170	168
Telephony	22	25
Broadband	55	54
TV	35	31
Business solutions	22	20
Other fixed	37	38
Other	96	91
Total	396	382

1 lentelė. Telia pajamos (mln. EUR) Lietuvoje pagal paslaugų rūšį.⁵⁶

73. Iš pirmiau pateiktos lentelės matyti, kad Telia gauna reikšmingus pajamų srautus iš plačiajuosčio ryšio (55 mln. EUR 2020 m.) ir televizijos paslaugų (35 mln. EUR 2020 m.). Svarbu tai, kad tiek Telia pajamos, tiek jos abonentų skaičius augo šiose abiejose svarbiuose paslaugų kategorijose, kaip parodyta toliau pateiktoje lentelėje.

Service\Year	2020	2019	2018	2017	2016
Mobile telephony	1 398	1 347	1 389	1 352	1 318
Fixed telephony	230	261	315	371	417
Fixed broadband	417	419	409	410	402
Television	253	244	242	242	229

2 lentelė. Įvairių Telia paslaugų abonentų skaičius (tūkst.) Lietuvoje.⁵⁷

74. Nuo 2016 m. Telia pasididino savo fiksuotojo plačiajuosčio ryšio paslaugų abonentų skaičių beveik 4 %, o savo televizijos paslaugų abonentų skaičių – daugiau nei 10 %.
75. Dar daugiau, tiek plačiajuosčio ryšio, tiek televizijos paslaugų Telia rinkos dalis Lietuvoje pastaraisiais metais taip pat augo, kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės.

Service\Year	2020	2019	2018	2017	2016
Mobile telephony subscriptions	29%	29%	30%	30%	30%
Fixed telephony subscriptions	80%	82%	86%	88%	89%
Broadband subscriptions	52%	52%	52%	51%	47%
Television subscriptions	37%	36%	33%	34%	32%

⁵⁴ Įsakymo projekto 4 pav.

⁵⁵ Įsakymo projekto 14 lentelė.

⁵⁶ 2020 m. Telia metiniame pranešime (135 psl.) šie lentelės skaičiai nurodyti SEK. Metinį pranešimą galima atsisiųsti: <https://www.teliacompany.com/en/investors/reports-and-presentations/annual-reports/>; sumos konvertuotos iš SEK į EUR pagal ECB nustatytą referencinį kursą (vidurkis 2019 m. yra 10,5891 SEK/EUR, o 2020 m. – 10,4848 SEK/EUR). ECB konvertavimo kursas galima pasiskaičiuoti čia: https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-sek.en.html.

⁵⁷ Šie lentelės skaičiai paimti iš 2020 m. Telia metinio pranešimo (250 psl.)

3 lentelė. Telia telekomunikacijų paslaugų rinkos dalys Lietuvoje pagal metus pagal abonentų skaičių.⁵⁸

76. Pagal pačios Telia pateikiamus duomenis, jos judriojo ryšio paslaugų rinkos dalis tik nežymiai sumažėjo nuo 2016 m. (nors abonentų skaičius padidėjo), bet jos fiksuotojo plačiajuosčio ryšio ir televizijos paslaugų teikimo rinkos dalis išaugo 5 %. Dar daugiau, Telia išlieka dominuojančiu operatoriumi fiksuotojo ryšio telefonijos paslaugų teikimo rinkoje, kurioje Telia 2020 m. turėjo 80 % rinkos. Todėl Telia tikrai yra didžiausias fiksuotojo ryšio paslaugų teikėjas Lietuvoje. Pagal pačios Telia pateiktus duomenis, ji šiuo metu yra antras pagal dydį judriojo ryšio telefonijos paslaugų teikėjas Lietuvoje. Todėl aišku, kad Telia vis stiprina savo bendrąją poziciją Lietuvos telekomunikacijų rinkoje.
77. Todėl Telia, kaip integruotas fiksuotojo ir judriojo ryšio interneto paslaugų teikėjas, gali naudotis reikšmingais pajamų šaltiniais, dėl kurių jis tampa finansiškai atsparesnis ir konkurencingesnis tose rinkose, kuriose nusprendžia veikti. Turint galvoje Telia pirmaujančią padėtį Lietuvos elektroninių ryšių paslaugų rinkoje, nėra jokių įrodymų, kad ateityje Telia savo investicijomis į tinklą negalėtų prilygti Tele2 ir Bitei.
78. Dar daugiau, Telia gali pasinaudoti savo pirmaujančia padėtimi teikiant fiksuotojo ryšio paslaugas, pereinančias į judriojo ryšio paslaugas, siūlydama patrauklius fiksuotojo ir judriojo ryšio paketus (su nuolaidomis arba kitomis pridėtinės vertės paslaugomis). Bendrų pasiūlymų, apimančių fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugas, paklausa visoje Europoje pastaraisiais metais išaugo. Tai suteikia didelį konkurencinį pranašumą tiems operatoriams, kurie gali teikti ir fiksuotojo, ir judriojo ryšio paslaugas. Bendri pasiūlymai, apimantys fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugas, gerina operatoriaus pelningumą ir mažina klientų išėjimą, ypač pas konkuruojančius operatorius, kurie gali pasiūlyti tik fiksuotojo arba tik judriojo ryšio paslaugas atskirai. Arba, kaip sako Telia generalinis direktorius: „*Įrodyta, kad paslaugų suliejimas padidina klientų lojalumą ir bendrą pinigų sumą, kurią klientai atneša įmonei per savo gyvenimą*“.⁵⁹ Švedijoje atsiradus galimybei teikti sujungtas fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugas, tai buvo vienas iš pagrindinių motyvų, kodėl 2018 m. Tele2 nusprendė įsigyti Švedijos fiksuotojo ryšio paslaugų operatorių Com Hem. Dėl šio įsigijimo Tele2 Švedijoje turės geresnes galimybes konkuruoti su Švedijos rinkos lyderiu ir didžiausiu operatoriumi Telia.
79. Iš neseniai paskelbto Telia viešo pranešimo akivaizdu, kad Lietuvoje ji vykdo tokią integruotą fiksuotojo ir judriojo ryšio suliejimo strategiją. Savo neseniai paskelbtame 2020 m. metiniame pranešime, Telia generalinis direktorius pareiškė, kad suliejimas nuo šiol yra vienas iš Telia pagrindinių prioritetų.⁶⁰ Dar daugiau, Telia generalinis direktorius taip pat sako, kad: „*Per pastaruosius metus mes toliau didiname bendromis fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugomis besinaudojančių klientų skaičių visame savo pakete. Švedijoje iš viso dabar turime 309 000 tokių klientų. Baltijos šalyse pastebėjome panašią tendenciją, derindami savo lyderystę tinklų srityje su televizija vartotojų segmente ir su IRT įmonių segmente*“.⁶¹ Be to, kalbėdama apie Lietuvos rinką Telia sako, kad: „*Vartotojų segmente augo spaudimas teikti bendras fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugas, dėl ko plačiajuosčio ryšio klientų dalis, kurie taip pat naudojami judriojo ryšio paslauga, pirmą kartą viršijo 30 procentų*“.⁶²
80. Čia reikia pabrėžti, kad Telia yra vienintelis rinkos dalyvis Lietuvoje, turintis galimybę teikti bendras paslaugas visuose segmentuose: judriojo ryšio, fiksuotojo plačiajuosčio ryšio ir televizijos segmente. Kaip pati Telia savo interneto svetainėje apibūdina šią unikalią padėtį Lietuvos rinkoje: „*Telia Lietuva yra vienintelė telekomunikacijų bendrovė Lietuvoje, galinti pasiūlyti visas fiksuotojo ir judriojo ryšio telefonijos, plačiajuosčio interneto ir televizijos paslaugas*“.⁶³
81. Darytina išvada, kad nėra nė vieno ekonominio rodiklio, kuris sakytų, kad Telia turės kokių nors sunkumų likti konkurencinga Lietuvos telekomunikacijų rinkoje. Jei ką, tai RRT ir pačios Telia pateikti duomenys sako priešingai. Verta atkreipti dėmesį į tai, kad per pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje įvyko reikšmingas rinkos pokytis. Tele2 iš mažiausio judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų teikėjo tapo didžiausiu. Be to, vien Telia dydis suteikia jai jėgą intensyviai konkuruoti ten, kur ji nori, kaip patvirtina toliau pateiktas iš 2020 m. Telia metinio pranešimo paimtas skaičius.

⁵⁸ Skaičiai lentelėje paimti iš 2016–2020 m. Telia metinių pranešimų, kuriuos galima atsisiųsti: <https://www.teliacompany.com/en/investors/reports-and-presentations/annual-reports/>.

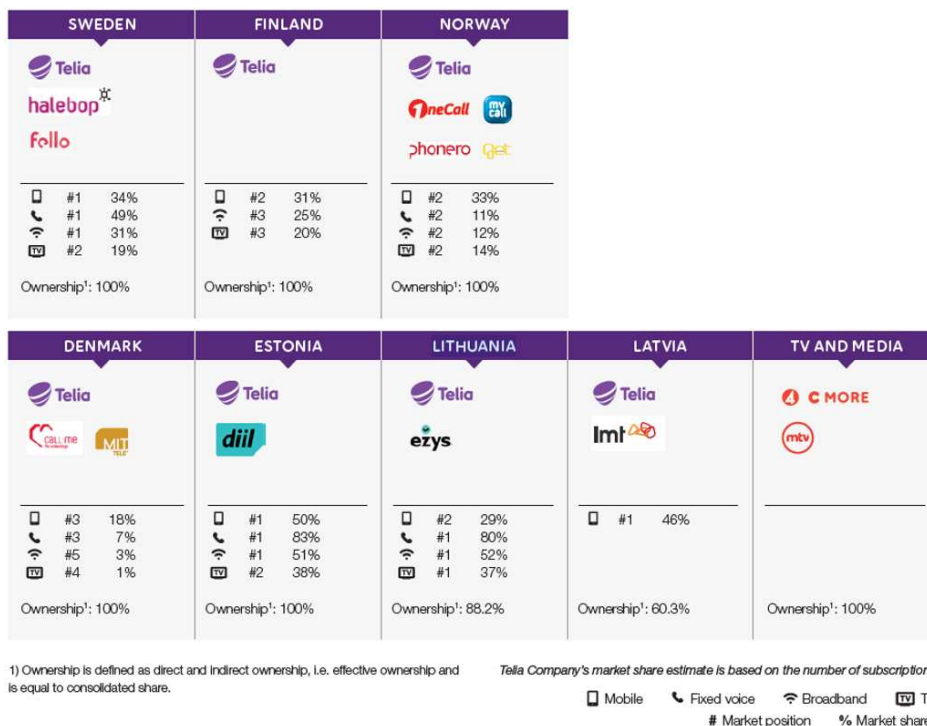
⁵⁹ 2020 m. Telia metinis pranešimas, 12 p.

⁶⁰ 2020 m. Telia metinis pranešimas, 12 p.

⁶¹ 2020 m. Telia metinis pranešimas, 12 p.

⁶² 2020 m. Telia metinis pranešimas, 43 p.

⁶³ Žr. <https://www.teliacompany.com/en/about-the-company/markets-and-brands/lithuania/>.

1 pav. Rinkos, kuriose veikia Telicia, ir jos padėtis rinkoje ir rinkos dalis tose rinkose.⁶⁴

82. Čia kyla natūralus klausimas, kodėl didžiausias telekomunikacijų operatorius Lietuvoje, tuo pačiu ir didžiausias telekomunikacijų paslaugų teikėjas visame Baltijos regione, negalėtų pasinaudoti savo dydžiu ir pokyčiais Lietuvos rinkoje, kad susigrąžintų lyderio poziciją Lietuvos judriojo ryšio paslaugų rinkoje?
83. Jei Telicia leistų savo padėčiai rinkoje menkti, tai būtų komerciškai nelogiška ir ekonomiškai nerealu, tam taip pat prieštarauja Telicia paskelbta informacija apie savo 5G strategiją Lietuvoje. 2020 m. lapkričio mėn., gerokai po to, kai buvo paskelbta apie Projektą Century, Telicia paskelbė apie strateginę partnerystę su „Ericsson“ ir savo pasiryžimą tapti pirmuoju operatoriumi, įdiegusiu 5G visoje Lietuvoje.⁶⁵ Aišku, kad Projektas Century Telicia nesukliudys – lygiai kaip Telicia konkurentams nesukliudė analogiški Telicia MOCN projektai kitose šalyse – ir kad jos strategija neatitinka nė vieno iš RRT aptartų dviejų galimų būsimų scenarijų, kaip Telicia atsakys į Projektą Century. Tai taip pat matyti iš Telicia pirmininko žodžių: „Prieš Telicia atsivėrė didžiulės galimybės. Būdami rinkoje pirmaujančiu operatoriumi Šiaurės ir Baltijos šalyse, esame itin geroje padėtyje imtis lyderio vaidmens taip pat ir vykdant spartų technologinį pokytį, siejamą su 5G, optiniu pluoštu ir skaitmenizacija, pasinaudojant tokiomis svarbiomis tendencijomis tarp klientų, kaip auganti labiau sulietų ir debesijos sprendimais grindžiamų paslaugų paklausa.“⁶⁶
84. Be to, net mažai tikėtina scenarijuje, pagal kurį Telicia iš tiesų dėl Projekto Century taptų kažkiek mažiau konkurencija (atsidurtų nepalankioje padėtyje), tai nereiškia, kad Telicia negalės konkuruoti. Net jei Telicia pelnas iš judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų sumažėtų dėl išaugusios konkurencijos, tai nereikštų Telicia konkuravimo galimybių ribojimo ir būsimos konkurencijos sumažėjimo. Jei Tele2 ir Bitė pagal tokį scenarijų sumažintų savo pastangas gerinti tinklo aprėptį ir teikti aukštos kokybės paslaugas patraukliomis kainomis, tai neabejotinai leistų Telicia susigrąžinti savo rinkos dalis. Taigi, RRT pavaizduotas scenarijus ne tik yra visiškai neįtikimas, jis taip pat prieštarauja pats sau.
85. Galiausiai, galima pastebėti, kad Latvijos reguliavimo institucija iš dalies pritarė Projektui Century Latvijoje. Latvijos reguliavimo institucija atmetė susirūpinimą dėl to, kad Projektas Century apribos Telicia, Latvijoje veikiančios su LMT prekių ženklu, konkurencines galimybes. Tokie nuogaštavimai buvo atmesti, nors LMT

⁶⁴ 2020 m. Telicia metinis pranešimas, 5 p.

⁶⁵ Pranešimas spaudai „Telicia“ Lietuvoje jungia 5G ryšį“, su kuriuo galima susipažinti: <https://www.telicia.lt/pranesimai-spaudai/telicia-is-launching-5g-network-in-lithuania>.

⁶⁶ 2020 m. Telicia metinis pranešimas, 10 p.

yra daug mažesnis, vien judriojo ryšio paslaugų teikėjas Latvijoje. Toliau pateiktoje lentelėje LMT Latvijoje yra palyginta su Telia Lietuvoje.

Metric	Country\Year	2020	2019
Mobile subscriptions (thousands)	Lithuania	1 398	1 347
	Latvia	1 307	1 299
Total revenues in country (EUR millions)	Lithuania	396	382
	Latvia	227	227

4 lentelė. Telia Lietuvoje ir LMT Latvijoje palyginimas⁶⁷

86. Iš pirmiau pateiktos lentelės matyti, kad Telia Lietuvoje turi daugiau judriojo ryšio paslaugų abonentų nei Latvijoje ir kad 2020 metais Telia judriojo ryšio paslaugų abonentų skaičius Lietuvoje augo greičiau nei Latvijoje. Be to, dėl savo Lietuvoje teikiamo gero fiksuotojo ryšio paslaugų pasiūlymo (kas nebūdinga LMT Latvijoje), Telia gauna gerokai didesnes pajamas Lietuvoje nei Latvijoje. Taip pat 2020 metais Telia pajamos Lietuvoje augo greičiau nei Latvijoje. Galiausiai, Lietuvoje Telia turi galimybę visiškai sulieti savo siūlomas fiksuotojo ryšio, judriojo ryšio ir televizijos paslaugas ir pasinaudoti visais šio unikalaus savo paslaugų asortimento privalumais, kurio šiuo metu negali atkartoti joks kitas operatorius Lietuvos rinkoje. To nėra Latvijoje, kur fiksuotojo ryšio paslaugas teikia kita bendrovė, pasižyminti kitokia nuosavybės struktūra (nors Telia yra vienas iš jos savininkų).
87. Tuo remiantis Latvijos reguliavimo institucijos pozicijos negalima sulyginti su RRT pozicija. Latvijos reguliavimo institucijos pateiktas vertinimas, kad nėra jokios Telia, kaip operatoriaus, kuris nedalyvauja susitarime bendradarbiauti bendrai naudojantis tinklu ir radijo dažniais, konkurencinių galimybių ribojimo rizikos, visiškai atitinka valdžios institucijų poziciją visoje Europoje. Tele2 ir Bitė savo anksčiau pateiktuose dokumentuose įrodė, kad kitose šalyse, kuriose sudarytos sutartys dėl bendro naudojimosi tinklu ir radijo dažniais, konkurentų konkurencinės galimybės nebuvo apribotos, nors kitose šalyse yra gerokai už Telia Lietuvoje silpnesnių operatorių pavyzdžių.⁶⁸ Kiek žinoma Tele2, nė vieno operatoriaus Europoje konkurencinės galimybės nebuvo apribotos dėl to, kad konkurentai sudarė sutartį dėl bendro naudojimosi tinklu ir radijo dažniais. Tiesą sakant, pvz., Švedijos ir Danijos patirtis rodo, kad mažesni konkuruojantys operatoriai – operatoriai, kurių pozicijos yra daug silpnesnės nei Telia Lietuvoje – agresyviai konkuruodami sugebėjo bėgant laikui pasididinti savo rinkos dalis, taip pat konkuruodami ir su operatoriais, sudariusiais MOCN sutartis.
88. Todėl RRT būtų pirmoji reguliavimo institucija Europoje sutikusi su žalos teorija, paremta konkurento konkurencinių galimybių ribojimu. Be to, būtų laikoma, kad toks konkurencinių galimybių ribojimas paveikė Lietuvos rinkoje pirmąją telekomunikacijų operatorių. Apibendrinant, RRT pritaikyta pagrindinė žalos teorija yra visiškai nepagrįsta. Vietoj to, visi ekonominiai rodikliai rodo, kad Projektas Century sudarytų sąlygas stipresnei konkurencijai Lietuvoje.

VII. RRT NURODYTOS SĄLYGOS RADIO DAŽNIŲ PERLEIDIMUI NETURI JOKIO TEISINIO PAGRINDO

89. Savo Įsakymo projekte RRT planuoja numatyti sąlygas radijo dažnių „laikinam perleidimui“ iš Tele2 į BĮ. RRT ketina uždrausti bendrai naudotis radijo dažniais Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestų centruose, siekiant „užtikrinti analogiškas sąlygas konkuruoti kitiems operatoriams komerciškai patraukliausiose didžiųjų miestų teritorijose“⁶⁹ (toliau – **Bendro naudojimosi apribojimas**). RRT taip pat ketina nustatyti beprecedentį ir toli siekiantį įpareigojimą Tele2 suteikti prieigą MVNO (toliau – **Įpareigojimas suteikti prieigą**) dėl tariamo siekio sumažinti HHI Lietuvos mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkoje⁷⁰.
90. Kaip aprašyta pirmiau V ir VI skirsniuose, RRT nuogaštavimai dėl konkurencijos yra neaiškūs, nemotyvuoti ir nepagrįsti jokia įtikima žalos teorija. Be to, RRT net nebando įvertinti, kaip Bendro naudojimosi apribojimas arba Įpareigojimas suteikti prieigą galėtų tinkamai išsklaidyti tokius nuogaštavimus ir kiek jie yra būtini. Vietoj to, Bendro naudojimosi apribojimu RRT siekia *iš esmės panaikinti didelę dalį tos naudos* Lietuvos vartotojams, kuri atsirastų dėl planuojamo bendro naudojimosi radijo dažniais. Įpareigojimu suteikti

⁶⁷ 2020 m. Telia metinis pranešimas, 21 ir 250 p.

⁶⁸ 2020-10-23 Tele2 raštas RRT.

⁶⁹ Įsakymo projektas, para 103 ir 10 lentelė.

⁷⁰ Įsakymo projektas, para 134.

prieigą siekiama iš esmės pakeisti Lietuvos judriojo ryšio rinkos konkurencinę struktūrą. Tokie siekiai prieštarauja aiškioms RRT prievolėms pagal taikytinus teisės aktus, ypač pagal Kodeksą, ir jų negali būti vertinant prašymą išnuomoti radijo dažnių išteklius. RRT neturi teisinio pagrindo numatyti tokias sąlygas, kaip Bendro naudojimosi apribojimas arba įpareigojimas suteikti prieigą Projekto Century kontekste. Šios sąlygos, ties kiekviena atskirai, ties kartu, yra nepagrįstos, blogai parengtos, neproporcingos ir neveiksmingos. Todėl Bendro naudojimosi apribojimui ir įpareigojimui suteikti prieigą negali būti pritarta.

91. Nepaisydama to ir neatsisakydama jokių savo turimų teisių, Tele2 išanalizuos RRT nurodytas sąlygas atsižvelgdama į RRT nurodytas konkurencijos problemas.

1. RRT ignoruoja Kodekso 51(3) straipsnį

92. Kaip buvo detalai aptarta⁷¹, ES teisinė sistema numato pareigas valstybėms narėms, kurios turėtų „valstybės narės turėtų automatiškai leisti radijo spektro dažnių naudotojams, prižiūrint atsakingoms nacionalinių reguliavimo institucijoms, perduoti arba išnuomoti savo radijo spektro naudojimo teises trečiosioms šalims pagal paprastą procedūrą, laikantis sąlygų, siejamų su tokiomis teisėmis, ir konkurencijos taisyklių“⁷². Pagal Kodekso 51(3) straipsnį, valstybės narės „leidžia perduoti ar išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, jeigu išlaikomos pirminės su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos“. Toje pačioje nuostatoje sakoma, kad valstybės narės, „[n]edarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija, visų pirma pagal 52 straipsnį“, „neatsisako išnuomoti radijo spektro naudojimo teises, kai nuomotojas prisiima atsakomybę laikytis pirminių su naudojimo teisėmis siejamų sąlygų“.
93. Vadinasi, taikoma aiški ir nedviprasmiška pagrindinė taisyklė, kad RRT automatiškai turi leisti radijo dažnių išteklių nuomą. Kadangi Tele2 savo prašyme dėl nuomos vienareikšmiškai įsipareigojo likti atsakinga už pirminių su atitinkama radijo dažnių licencija siejamų sąlygų laikymąsi, taip pat sutartyje įsipareigojo tai daryti⁷³, vadovaujantis Kodekso preambulės 132 dalimi ir 51(3) straipsniu, RRT gali uždrausti radijo dažnių nuomą tik esant „konkurencijos iškraipymui“. Analogiškas principas taikomas ir įpareigojimų nustatymui – kadangi automatiška padėtis yra ta, kad radijo dažnių nuoma turi būti leidžiama, RRT gali numatyti radijo dažnių nuomos sąlygas tik, jei būtina ir kiek būtina „konkurencijos iškraipymui“ sumažinti.⁷⁴
94. Kadangi RRT neįrodė, kad dėl nuomos atsirastų koks nors „konkurencijos iškraipymas“⁷⁵, galima daryti išvadą, kad pagal Kodekso 51(3) straipsnį negali būti pritarta nei Bendro naudojimosi apribojimui, nei įpareigojimui suteikti prieigą, nagrinėjant juos tiek atskirai, tiek kartu.
95. Taip pat, net jei RRT būtų įrodžiusi, kad nuoma „iškraipytų konkurenciją“, RRT net neteigia vertinusi, ar ir kaip Bendro naudojimosi apribojimas ir įpareigojimas suteikti prieigą būtų tinkami, būtini ir proporcingi siekiant sumažinti jos nepagrįstus nuogąstavimus, kad Projektas Century apribotų Telia konkurencines galimybes, arba siekiant sumažinti bet kokias kitas galimas konkurencijos problemas. Kaip bus įrodyta, nei vienas iš šių įpareigojimų nėra tinkamas, pagrįstas ar proporcingas.

i. Bendro naudojimosi apribojimas

96. Savo įsakymo projekte RRT siekia uždrausti Tele2 išnuomoti radijo dažnius BĮ penkių didžiausių Lietuvos miestų centruose.⁷⁶ Bendro naudojimosi apribojimo motyvas yra „užtikrinti analogiškas sąlygas konkuruoti kitiems operatoriams komerciškai patraukliausiose didžiųjų miestų teritorijose“.⁷⁷ Taigi, RRT siekia uždrausti išnuomoti ir bendrai naudotis radijo dažniais miestų centruose, kad Tele2 ir Bitei neįgytų konkurencinio pranašumo. Tele2 ir Bitei turėtų būti leidžiama bendrai naudotis radijo dažniais tik tokiose vietovėse, kur plėtoti tinklą yra komerciškai nepatrauklu.
97. [Konfidencialu].
98. RRT nurodomi motyvai prieštarauja jos pasitelkiamuose šaltiniuose dėstomiems argumentams. RRT nurodyta tarptautinė patirtis yra susijusi su situacijomis, kai buvo manoma, kad susitarimai dėl bendro

⁷¹ Žr. II, III ir V skirsnius.

⁷² kodekso preambulės 132 paragrafas.

⁷³ Prašymo V skirsnis.

⁷⁴ Žr. 2002-12-16 Tarybos reglamento (EB) 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo 7(1) straipsnį.

⁷⁵ Žr. V ir VI skirsnius.

⁷⁶ Įsakymo projekto 103 punktas ir 10 lentelė.

⁷⁷ Įsakymo projekto 103 punktas.

naudojimosi tinklu tankiai apgyvendintose vietovėse gali lemti *mažesnę paslaugų kokybę*⁷⁸, nei ji būtų buvusi nesant atitinkamo susitarimo.⁷⁹ RRT, kita vertus, teigia, kad leidimas nuomoti radijo dažnius miesto centruose reikštų *per didelę* operatorių teikiamų paslaugų kokybę. Kiek žinoma Tele2, jokia Europos institucija iki šiol niekada nenaudojo tokios žalos teorijos kaip pagrindo nustatant geografinius apribojimus radijo dažnių nuomai ir tokia žalos teorija, pagal įrodinėjimo standartą, neprilygsta „konkurencijos iškreipymui“. To priežastis yra paprasta – tiek telekomunikacijų srities reguliacinių teisės aktų sistema, tiek konkurencijos taisyklėmis siekiama skatinti konkurenciją, veiksmingai naudojant išteklius ir teikiant aukštos kokybės paslaugas. Nė viena institucija nemanė esant tinkama aukoti reikšmingą naudą vartotojams siekiant apsaugoti konkurentus ir jų akcininkus nuo išaugusios konkurencijos.

99. Be to, RRT net nebando įvertinti, kiek draudimas bendrai naudotis radijo dažniais miestų centruose yra būtinas ir proporcingas sprendžiant tariamą problemą, kad Tele2 ir Bitės įgytas konkurencinis pranašumas ribotų Telia konkurencines galimybes. Čia reikėtų pakartoti, kad rinkos pokyčiai, kurių metu du rinkos dalyviai įgyja konkurencinį pranašumą lyginant su trečiuoju tos pačios rinkos dalyviu, patys savaime nėra konkurencijos problema. Visi konkurencinėje rinkoje vykdytys veiklą dalyviai siekia įgyti konkurencinį pranašumą. Visi rinkos dalyviai visą laiką stengiasi įgyti konkurencinių pranašumų. Jei konkurencinio pranašumo įgijimas pats savaime būtų konkurencijos problema, *pati konkurencija būtų konkurencijos problema*.
100. Galiausiai reikėtų pažymėti, kad draudimas bendrai naudotis radijo dažniais tik tam tikrose teritorijose yra techniškai labai sudėtingai įgyvendinamas, kas keltų riziką bendram naudojimuisi radijo dažniais visoje Lietuvoje. [Konfidencialu].
101. [Konfidencialu].

ii. Įpareigojimas suteikti prieigą

102. RRT vertinimu, nenustatyta jokių konkurencijos apribojimų per ateinančius trejus metus. Tiesą sakant, pati RRT tikisi, kad per ateinančius trejus metus dėl Projekto Century konkurencinės sąlygos rinkoje pagerės, dėl ko rezultatai bus „išties naudingi“ galutiniams vartotojams.⁸⁰ Todėl, kaip paaiškinta V skirsnyje pirmiau ir kaip matyti iš pačios RRT pateiktos analizės, Projektas Century neturėtų daryti neigiamo poveikio jokiam atitinkamam konkurenciniam parametrai. Kitaip tariant, dėl Projekto Century „konkurencijos iškreipimas“ neatsiras.
103. Vis tik RRT įsakymo projekte nurodė, kad įpareigojimas suteikti prieigą galėtų sumažinti HHI Lietuvos mažmeninėje interneto prieigos paslaugų rinkoje. Tačiau RRT nepaaiškina, kokią konkurencijos problemą turėtų spręsti rinkos koncentracijos sumažinimas. Kadangi Projektas Century nepadidins ir niekaip nepaveiks HHI Lietuvoje. Todėl absoliučiai neaišku, kodėl reikėtų sąlygos, skirtos sumažinti HHI, ir kodėl tokia sąlyga galėtų būti pagrįsta arba proporcinga.
104. Pažymėtina, kad RRT net nebando įvertinti, kaip įpareigojimas suteikti prieigą, atskirai arba kartu su Bendro naudojimosi apribojimu, padėtų spręsti ir iš viso ar kaip nors padėtų spręsti tariamą sumažėjusio Telia konkurencingumo problemą. Vietoj to, atrodo, kad RRT siekia iš esmės pakeisti konkurencijos sąlygas Lietuvos judriojo ryšio telekomunikacijų rinkoje darydama daug, bet netinkamų nuorodų į Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių gynimo tarnybos sprendimą dėl Telenor ir Telia bendro naudojimosi tinklu.⁸¹
105. Danijoje Telenor ir Telia pasiūlė tam tikrus įsipareigojimus, įskaitant įsipareigojimą dėl didmeninės prieigos, kaip dalį problemų sprendimo paketo, kad gautų pritarimą bendram naudojimuisi tinklu ir radijo dažniais. Tačiau įsipareigojimu dėl didmeninės prieigos, kurį pasiūlė prisiimti Telenor ir Telia ir su kuriuo sutiko Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių gynimo tarnyba, buvo siekiama užtikrinti, kad Telenor ir Telia bendradarbiavimas dėl bendro naudojimosi tinklu ir radijo dažniais *nepakenktų* Danijos didmeninės MVNO prieigos rinkai, kadangi ji veikė dar *prieš* Telenor ir Telia bendradarbiavimą bendrai naudojantis tinklu ir radijo dažniais. Kitaip tariant, didmeninės prieigos įsipareigojimu Danijoje buvo siekiama *išlaikyti* tokį Danijos didmeninės prieigos rinkos veikimą, koks jis buvo *prieš* Telia ir Telenor bendradarbiavimą.
106. Tuo tarpu Lietuvoje RRT siekia liepti įgyvendinti *visas* didmeninės prieigos *formas* iš anksto nustatytomis ne rinkos sąlygomis. Todėl įsakymo projekto tikslas *nėra* išlaikyti esamas sąlygas Lietuvos didmeninės prieigos rinkoje, bet *iš esmės pakeisti rinką*. Tai reiškia, kad įsakymo projektas yra visiška Danijos

⁷⁸ Įsakymo projekto 88 ir 89 punktai.

⁷⁹ [Konfidencialu].

⁸⁰ Įsakymo projekto 66 punktas.

⁸¹ Įsakymo projekto 2.4 punktas.

institucijos sprendimo priešingybė. Įpareigojime suteikti prieigą išdėstytas toli siekiantis reikalavimas yra visiškai nepagrįstas konkurencijos teisės ir reguliacinių teisės aktų požiūriu. Be to, toks reikalavimas eina gerokai toliau nei nekonkrečiai ir netvirtai suformuluotas nuogaštavimas (net nebandant palyginti ir panagrinėti Bitės ir Tele2 paskatų joms veikiant atskirai), kurį RRT išreiškė Įsakymo projekte 61 punkte, kur RRT teigia, kad bendradarbiavimas bendrai naudojantis tinklu ir radijo dažniais „gali sudaryti prielaidas sumažinti Bitės ir Tele2 intencijas teikti prieigą prie jų valdomo judriojo ryšio tinklo MVNO“. Jei tai būtų tikra konkurencijos problema, RRT būtų turėjusi svarstyti įpareigojimą, panašų į Danijos atveju pritaikytą įpareigojimą, t. y. įpareigojimą, kuris išlaiko esamas konkurencines sąlygas Lietuvos didmeninėje rinkoje.

107. Aiškumo dėlei, pagal Kodekso III ir IV skyrius RRT visada turi teisę ir pareigą taikyti SMP reguliavimą, kad būtų užtikrintas didmeninis prieigos teikimas, jei būsimos rinkos sąlygos reikalautų tokio reguliavimo. Tačiau šiuo metu tokio poreikio nėra, nes, RRT nuomone, nė vienas iš pagrindinių operatorių neužima dominuojančios padėties Lietuvos judriojo ryšio rinkoje. Taip pat nenumatoma, kad Projektas Century sudarytų sąlygas tokiai dominuojančiai padėčiai atsirasti.
108. Kaip bus parodyta kitame skirsnyje, Įpareigojimas suteikti prieigą yra identiškas įpareigojimui, kurį RRT gali nustatyti SMP statusą turintiems operatoriams *atlikusi* rinkos tyrimą pagal Kodekse numatytą griežtą rinkos tyrimo atlikimo ir SMP sistemą, pagal taikomas Komisijos gaires ir pagal Įstatymą, *apibrėžusi* atitinkamą rinką, *nustačiusi* vieną arba kelis SMP statusą turinčius operatorius ir *pranešusi* apie tai Europos Komisijai. Tačiau Įsakymo projekte net nebandoma atsižvelgti į Kodekse arba Įstatyme numatytą griežtą sistemą, kurios reikia laikytis taikant *ex ante* reguliavimo sąlygas. Net jei RRT laikytųsi šios sistemos, RRT išvada, t. y. bendro pobūdžio ir toli siekiančio įpareigojimo suteikti prieigą taikymas, neturi precedento tarp Europos *ex ante* reguliavimo įpareigojimų.
109. Šioje situacijoje, sąlyga, kuria reikalaujama bendro pobūdžio įpareigojimo suteikti didmeninę prieigą *ne rinkos sąlygomis*, yra perteklinis reikalavimas pats savaime, nepagrįstas jokiais konkurencijos teisės principais arba jokia reguliacine sistema, neturi jokio komercinio pagrindo ir yra Tele2 nepriimtinas. Įpareigojimas suteikti prieigą yra visiškai neproporcingas. Dėl jo kyla pavojus visam Projektui Century.

2. RRT ignoruoja Kodekse numatytą griežtą *ex ante* reguliavimo įpareigojimų nustatymo sistemą

110. Kaip minėta ankstesniame skirsnyje ir parodyta toliau pateiktoje lentelėje, Įpareigojimas suteikti prieigą yra identiškas įpareigojimui, kurį RRT teoriškai galėtų nustatyti SMP statusą turintiems operatoriams.

111. Įsakymo projekto 4.1 punkte išvardyti įpareigojimai <i>Tele2 privalo</i>	Įstatymo 21 straipsnyje numatyti įpareigojimai <i>[Tarnyba] turi teisę įpareigoti operatorių, turintį didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių ar juos (jas) naudoti, tarp jų</i>
4.1.1. suteikti prieigą (ir susijusias priemones Tele2 viešojo judriojo ryšio tinklo (toliau – Tele2 tinklas) bet kuriame prisijungimo prie Tele2 tinklo taške, iš kurio būtų sudaryta galimybė MVNO teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;	1) suteikti prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir (arba) priemonių kitiems ūkio subjektams, įskaitant prieigą prie pasyviųjų tinklo elementų, ir (arba) atsietą prieigą prie vietinės linijos, kad būtų sudarytos sąlygos išankstiniam ir (arba) individualiam viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikėjo pasirinkimui, ir (arba) pateikti pasiūlymą dėl didmeninės vietinės linijos suteikimo viešosioms telefono ryšio paslaugoms teikti;
4.1.2. sąžiningai derėtis su MVNO, prašančiais suteikti prieigą (ir susijusias priemones) prie Tele2 tinklo;	2) sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą;
4.1.3. nenutraukti jau suteiktos prieigos (ir susijusių priemonių) prie Tele2 tinklo;	3) nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;
4.1.4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos	5) suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos

prieigos (ir susijusių priemonių) prie Tele2 tinklo suderinamumui;	paslaugų suderinamumui ar virtualiojo tinklo paslaugoms teikti;
4.1.5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;	6) suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;
4.1.6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti prieigos (ir susijusių priemonių) prie Tele2 tinklo teikimą MVNO;	7) suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą paslaugų gavėjams;
4.1.7. suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai prieigos (ir susijusių priemonių) prie Tele2 tinklo teikimo konkurencijai užtikrinti;	8) suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai paslaugų teikimo konkurencijai užtikrinti;
4.1.8. sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške.	9) sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške.

130. Kodekse nustatyta griežta sistema, kaip vertinti rinkas, SMP statusą turinčias įmones ir kaip nustatyti sąlygas. Panašiai Įstatymo 15 straipsnio 3 dalis numato, kad sąlygos gali būti nustatomos didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems operatoriams tik pagal Įstatymo 16 straipsnį atlikus tinkamą rinkos tyrimą.
131. Ši sistema, įskaitant didelę įtaką rinkoje turinčių rinkos dalyvių identifikavimą, išdėstyta Kodekso III ir IV skyriuose. Pagal Kodekso 52 straipsnio 1 dalį, ši sistema taip pat turi būti taikoma, kai nacionalinės reguliavimo institucijos priima sprendimą „*dėl radijo spektro naudojimo [...] teisių suteikimo, dalinio keitimo ar atnaujinimo*“. Projektas Century nereikalauja suteikti, iš dalies keisti arba atnaujinti jokių naudojimo teisių, o paprasčiausiai išnuomoti radijo dažnių naudojimo teises BĮ. Todėl Kodekso 52 straipsnis yra netaikytinas ir juo negalima remtis nagrinėjant Prašymą.
132. Tačiau, kadangi Įpareigojimas suteikti prieigą aiškiai laikytinas *ex ante* reguliaciniu Įpareigojimu tiek pagal Kodeksą, tiek pagal Įstatymą, Tele2 argumentavimo tikslu aptars vertinimą, kurį RRT turėjo atlikti (bet neatliko), kad nustatytų tokią sąlygą kaip Įpareigojimas suteikti prieigą. Kaip bus įrodyta toliau, RRT ignoravo griežtą teisinę *ex ante* sąlygų nustatymo sistemą, ypač rinkos tyrimo atlikimo metodą, aptartą Kodekso 67 straipsnyje ir Įstatymo 16 straipsnyje. Todėl Įpareigojimui suteikti prieigą negali būti pritarta nei atskirai, nei kartu su Bendro naudojimosi apribojimu.

i. RRT ignoruoja Kodekse numatytą griežtą rinkos tyrimų atlikimo sistemą

133. Tele2 dar kartą primena, kad pagal Kodekso 51(3) straipsnį:
- „**Valstybės narės leidžia perduoti ar išnuomoti** radijo spektro naudojimo teises, jeigu išlaikomos pirminės su naudojimo teisėmis siejamos sąlygos. Nedarant poveikio būtinybei užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija, **visų pirma pagal 52 straipsnį [...]**“ (Pabrėžta mūsų)
134. Kodekso 51(3) straipsnyje atitinkamai daroma nuoroda į Kodekso 52 straipsnį. Kodekso 52(2)1 straipsnis susijęs su situacijomis, kuriose valstybės narės priima sprendimą „*dėl radijo spektro naudojimo [...] teisių suteikimo, dalinio keitimo ar atnaujinimo*“, ir kaip toks nėra taikomas Projektui Century, kuris susijęs su radijo dažnių *nuoma*. Tačiau svarbu tai, kad 52(2)2 straipsnis numato, kad:
- „Nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į rinkos sąlygas ir esamus lyginamuosius rodiklius, **savo sprendimus grindžia objektyviu ir į ateitį orientuotu rinkos konkurencinių sąlygų vertinimu**, tokių priemonių **būtinybe veiksmingai konkurencijai išlaikyti arba užtikrinti**, taip pat **galimu tokių priemonių poveikiu esamoms ir būsimoms** rinkos dalyvių **investicijoms**, ypač investicijoms į tinklų diegimą. **Tai darydamos jos atsižvelgia į požiūrį į rinkos tyrimą, kaip nustatyta 67 straipsnio 2 dalyje.**“ (Pabrėžta mūsų)
135. Todėl nacionalinės reguliavimo institucijos privalo atsižvelgti į požiūrį į rinkos tyrimą, kaip nustatyta Kodekso 67(2) straipsnyje, svarstydamos, ar taikyti tokius reguliacinius Įpareigojimus, kaip Įpareigojimas suteikti prieigą, kaip sąlygą suteikiant, iš dalies keičiant ar atnaujinant radijo dažnių naudojimo teises.

136. Kodekso 67(2) straipsnyje nustatyti veiksniai, į kuriuos nacionalinė reguliavimo institucija turi atsižvelgti vertindama, ar atitinkama rinka yra tokia, kad pateisintų reguliavimo įpareigojimų nustatymą. Vėlgi, kaip aiškiai nurodyta Kodekso 52(2)2 straipsnyje, į šiuos veiksnius taip pat būtina atsižvelgti, kai nacionalinė reguliavimo institucija svarsto, ar nustatyti sąlygas, įskaitant tokius įpareigojimus suteikti prieigą, kaip įpareigojimas suteikti prieigą, suteikiant, iš dalies keičiant ar atnaujinant radijo dažnių naudojimo teises.
137. Kodekso 67(2) straipsnis nurodo:
- „Kai nacionalinė reguliavimo institucija atlieka 1 dalyje reikalaujamą tyrimą, ji vertina pokyčius atsižvelgdama į ateities perspektyvą, jei nėra reguliavimo, nustatyto remiantis šiuo straipsniu toje atitinkamoje rinkoje, ir atsižvelgia į visus toliau išvardytus elementus:
- (a) pokyčius rinkoje, darančius įtaką tikimybei, kad atitinkamoje rinkoje atsiras veiksminga konkurencija;
 - (b) visus susijusius konkurencijos apribojimus, tiek didmeniniu, tiek mažmeniniu lygmeniu, nepriklausomai nuo to, ar laikoma, kad tie apribojimai atsiranda dėl elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų ar kitų rūšių paslaugų ar taikomųjų programų, kurios, galutinio naudotojo požiūriu, yra palyginamos, ir nepriklausomai nuo to, ar tokie apribojimai yra atitinkamos rinkos dalis;
 - (c) kitų rūšių reglamentavimą arba nustatytas priemones, kurios daro poveikį atitinkamai rinkai arba susijusiai mažmeninei rinkai ar rinkoms atitinkamu laikotarpiu, įskaitant, bet kita ko, pagal 44, 60 ir 61 straipsnius nustatytus įpareigojimus;
 - (d) pagal šį straipsnį nustatytą kitų atitinkamų rinkų reguliavimą.“
138. Tai ir yra Kodekso 51(3) straipsnyje minimas „požiūris į rinkos tyrimą“, į kurį turi atsižvelgti nacionalinės reguliavimo institucijos ir kuriuo jos turi grįžti savo sprendimus. Lietuvoje požiūris į rinkos tyrimą aptartas Įstatymo 16 straipsnyje. Tokie tyrimai turi apimti šiuos etapus, iš kurių nė vienas nėra tinkamai atspindėtas RRT Įsakymo projekte:
- i. atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų šio Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;
 - ii. tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;
 - iii. šio Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.
139. Kodekso 67(2) straipsnyje taip pat minimas pagal Kodekso 67(1) straipsnį atliekamas rinkos tyrimas, pagal kurį institucijos, vykdydamos rinkos tyrimą, „kuo labiau atsižvelgia į [Komisijos] SMP gaires“ atlikdamos tokį vertinimą. Kitas šiuo klausimu svarbus dokumentas yra Europos Komisijos rekomendacija dėl atitinkamų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas, kuris, kaip RRT turi žinoti, neapima judriojo ryšio tinklų kūrimo.⁸² Iš tiesų, kiek žinoma Tele2, didmeninės prieigos ir skambučių inicijavimo viešuosiuose judriojo telefono ryšio tinkluose rinka, t. y. anksčiau 2003 m. Komisijos rekomendacijoje dėl atitinkamų rinkų vadinta 15-a rinka,⁸³ jokiaje valstybėje narėje jau nebėra reguliuojama.
140. Taip pat pagal Kodekso 52(2)2 straipsnį ir 67(2) straipsnį, reguliavimo institucija analizuoja atitinkamą rinką „atsižvelgdama į ateities perspektyvą“, svarstydama sąlygų nustatymą, įskaitant įpareigojimus suteikti prieigą, suteikiant, iš dalies keičiant ar atnaujinant radijo dažnių naudojimo teises.
141. SMP gairės pateikia praktinį „ateities perspektyvos“ apibrėžimą. Pagal SMP gairių 13 punktą nacionalinė reguliavimo institucija, atlikdama rinkos tyrimą, „atliks struktūrinį perspektyvinį atitinkamos rinkos vertinimą atitinkamu laikotarpiu“.
142. SMP gairių 14 punkte paaiškinama, kad „atitinkamo laikotarpio (kito peržiūros laikotarpio) trukmė apima laikotarpį nuo atliekamos peržiūros pabaigos iki kitos rinkos peržiūros pabaigos, kuriuo NRI turėtų įvertinti konkrečias rinkos savybes ir pokyčius“. Kaip apibrėžta SMP gairių 10 išnašoje, standartinis peržiūros

⁸² 2014-10-09 Komisijos rekomendacija dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos.

⁸³ 2003-02-11 Komisijos rekomendacija dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos.

laikotarpis pagal Pagrindų direktyvą buvo treji metai. SMP gairių 15 punkte toliau paaiškinama, kad „nustatant, kurioms didmeninėms rinkoms gali būti taikomas ex ante reguliavimas, pirmiausia visada turėtų būti iširta atitinkama mažmeninė rinka (-os)“.

143. Kodekse standartinis peržiūros laikotarpis buvo iš dalies pakeistas. Vadovaujantis Kodekso 67(5)a straipsniu, peržiūros laikotarpis rinkoms, kurios anksčiau buvo įvertintos kaip rinkos, kurioms gali būti taikomas ex ante reguliavimas ir kuriose nustatytos didelės įtakos rinkoje turinčios įmonės, yra penkeri metai. Vadovaujantis Kodekso 67(5)b straipsniu, peržiūros laikotarpis rinkoms, apie kurias Europos Komisijai anksčiau nebuvo pranešta, yra treji metai. Apie Lietuvos MVNO prieigos paslaugų rinką arba apie bet kokią kitą judriojo ryšio didmeninės prieigos rinką, atitinkančią Lietuvos judriojo ryšio tinklais teikiamų interneto prieigos paslaugų mažmeninę rinką, t. y. RRT įsakymo projekte analizuojamą mažmeninę rinką, anksčiau Europos Komisijai pranešta nebuvo.
144. Todėl RRT turi taikyti trejų metų perspektyvinį laikotarpį pagal Kodekso 51(3), 52(2)2 ir 67(2) straipsnius vertindama, ar pagrįsta nustatyti tokias sąlygas, kaip įpareigojimas suteikti prieigą, suteikiant, iš dalies keičiant ar atnaujinant radijo dažnių naudojimo teises.
145. Įsakymo projekto 66 punkte RRT daro išvadą, kad: „[...] trumpuoju laikotarpiu (pvz., 1-3 metų laikotarpiu), konkuruodamos su Telia, [Tele2 ir Bité] turės galimybes sumažinti ir teikiamų interneto prieigos paslaugų kainas“. RRT taip pat daro išvadą, kad „vertinant trumpuoju laikotarpiu [t. y. 1-3 metų laikotarpiu], paslaugų kainos mažėjimas, o tuo pačiu metu ir jų kokybės augimas yra išties naudingas paslaugų gavėjams“. Todėl net pačios RRT rinkos tyrimas nepalaiko Įsakymo projekte siūlomo įpareigojimo suteikti prieigą, jei rinkos tyrimas būtų buvęs atliktas pagal Kodekse numatytas aiškias, tikslias ir griežtas taisykles.
146. Tačiau vėliau RRT 66 punkte teigia, kad:

„[t]ačiau kyla rizika, kad tokios rinkos tendencijos (paslaugų kainų mažėjimas ir kokybės augimas) rinkoje nebus ilgalaikės, kadangi Bitei ir Tele2 dėl Perleidimo poveikio išlaikant technologinį pranašumą prieš Telia, ši bendrovė nebeturės svertų, galinčių sukurti realų konkurencinį spaudimą rinkoje Bitei ir Tele2“.
147. Panašiai Įsakymo projekto 74 punkte RRT teigia, kad Projektas Century „ilgu laikotarpiu turėtų neigiamų pasekmių rinkos vystymuisi ir plėtra“. Pagal Įsakymo projekto 104 punktą, šios „neigiamos pasekmės“, kurios galėtų atsirasti ilguoju laikotarpiu, savo ruožtu lemia poreikį „nustatyti tam tikras Perleidimo sąlygas“, tarp kurių pagrindinė sąlyga yra įpareigojimas suteikti prieigą MVNO. Kitaip tariant, priežastys, dėl kurių RRT nustato įpareigojimą suteikti prieigą MVNO, net pačios RRT nuomone, nepasireiškia nei trumpalaikiu, nei vidutiniu laikotarpiu. Priešingai, jos *potencialiai galėtų* atsirasti tik „ilguoju laikotarpiu“.
148. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, akivaizdu, kad RRT, priimdama sprendimą nustatyti įpareigojimą suteikti prieigą kaip dalinio nuomos patvirtinimo sąlygą, nesilaiko prievolių, kurias jai numato Kodekso 51(3), 52(2)2 ir 67(2) straipsniai, taip pat nesilaiko SMP gairių. Vertindama įpareigojimo suteikti prieigą poreikį, RRT *nevertina* konkurencinių sąlygų rinkoje „per atitinkamą laikotarpį“, kuris šiuo atveju ir pagal SMP gaires, ir pagal Kodekso 67(5) straipsnį yra treji metai. Trejų metų laikotarpis yra tai, ką RRT Įsakymo projekte vadina „trumpuoju laikotarpiu“.
149. Vietoj to, RRT daro nepagrįstas spėliones apie konkurencijos sąlygas per laikotarpį, kuris yra daug ilgesnis, nei „atitinkamas laikotarpis“. Kaip pažymėta pirmiau, konkurencijos problemos, kurios, RRT nuomone, leidžia nustatyti sąlygas, įskaitant įpareigojimą suteikti prieigą, gali, RRT nuomone, materializuotis „ilguoju laikotarpiu“. Jei RRT būtų vertinusi konkurencijos sąlygas judriojo ryšio operatorių teikiamų interneto prieigos paslaugų rinkoje „per atitinkamą laikotarpį“, kuris vėlgi šiuo atveju ir pagal SMP gaires, ir pagal Kodekso 67(5) straipsnį yra treji metai, Įsakymo projektas rodo, kad RRT būtų nemačiusi iš viso jokių konkurencijos problemų. Tiesą sakant, kai RRT vertina konkurencijos sąlygas po pritarimo Projektui Century per atitinkamą laikotarpį, kuris, naudojant RRT terminologiją, prilygsta „trumpajam laikotarpiui“, RRT randa tik tokius pokyčius rinkoje, kurie „išties naudingi“ galutiniams vartotojams.
150. Nėra abejonių, kad RRT turi laikytis Kodekso ir Įstatymo nustatytos griežtos rinkos vertinimo sistemos, suteikiant, iš dalies keičiant ar atnaujinant radijo dažnių naudojimo teises. Kaip pati RRT daro išvadą vertindama Projekto Century poveikį per teisingą ir „atitinkamą laikotarpį“ pagal Kodekso 51(3), 52(2)2 ir 67(2) straipsnius ir pagal SMP gaires, dėl Projekto Century nekyla jokia konkurencijos problemų rizika pagal Kodekse išdėstytus būtinuosius įrodinėjimo standartus ir pagal ES konkurencijos teisės principus. Todėl įpareigojimas suteikti prieigą yra nepagrįstas, neįrodinamas ES reguliavimo sistema ir jam negalima pritarti.

ii. RRT ketina nustatyti SMP įpareigojimus šio statuso neturinčiam operatoriui

151. Pakartotinai atkreiptinas dėmesys, į Kodekso 67(2) straipsnį, kuris negali būti taikomas atskirai, jį turi būti skaitomas kartu su Kodekso 67(3) straipsniu:
- „Jei nacionalinė reguliavimo institucija pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą procedūrą padaro išvadą, kad reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymas atitinkamoje rinkoje **nėra pateisinamas** arba jeigu neįvykdomos šio straipsnio 4 dalyje nustatytos sąlygos, **jį neskiria ar nepalieka galioti jokių specifinių reguliuojamųjų įpareigojimų** pagal 68 straipsnį. [...]“ (Pabrėžta mūsų)
152. Vadinas, jei institucijai atlikus atitinkamos rinkos vertinimą pagal Kodekso 67(2) straipsnyje nustatytus standartus (žr. i poskirsnį pirmiau), toks vertinimas nepateisina reguliuojamųjų įpareigojimų nustatymo, tuomet institucija tokių įpareigojimų nenustato. Kodekso 68 straipsnio 2 ir 3 dalyse sakoma, kad:
- „Kai, atlikus rinkos tyrimą pagal 67 straipsnį, pripažįstama, kad **įmonė turi didelę įtaką** tam tikroje rinkoje, nacionalinės reguliavimo institucijos atitinkamai nustato bet kuriuos iš 69–74, 76 ir 80 straipsniuose nurodytų įpareigojimų. **Vadovaudamasi proporcingumo principu, nacionalinė reguliavimo institucija pasirenka mažiausiai įsikišimo reikalaujantį rinkos tyrimo metu nustatytų problemų sprendimo būdą.**“
- „Nacionalinės reguliavimo institucijos 69–74, 76 ir 80 straipsniuose nustatytus įpareigojimus nustato **tik įmonėms, pripažintoms turinčiomis didelę įtaką rinkoje**, pagal šio straipsnio 2 dalį. [...]“ (Pabrėžta mūsų)
153. Tai reiškia, kad nacionalinės reguliavimo institucijos gali nustatyti įpareigojimus pagal Kodekso 69–74, 76 ir 80 straipsnius *tik* didelę įtaką rinkoje turinčioms įmonėms ir kad jos turi pasirinkti „mažiausiai įsikišimo reikalaujantį“ rinkos tyrimo metu nustatytų problemų sprendimo būdą.
154. Pagal Kodekso 73 straipsnį, nacionalinės reguliavimo institucijos gali įpareigoti suteikti prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių ar juos (jas) naudoti. Tai, pvz., apima įpareigojimą suteikti prieigą MVNO.
155. Kalbant apie Lietuvos teisę, Įstatymo 15 straipsnio 3 dalis sako, kad „*ūkio subjektas laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, kai, atlikus rinkos tyrimą, tai yra nustatyta Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimu, ir laikomas tokiu tol, kol kito rinkos tyrimo metu Ryšių reguliavimo tarnybos atitinkamu sprendimu nenustatoma, kad šis ūkio subjektas didelės įtakos atitinkamoje rinkoje neturi*“. Kitaip tariant, RRT gali nustatyti tokius įpareigojimus Tele2, tik jei ji padaro išvadą, kad Tele2 turi didelę įtaką rinkoje. Tačiau toks sprendimas dėl Tele2 nebuvo nepriimtas. Vadinas, Įsakymo projektas turi trūkumą, nes juo nustatomi SMP įpareigojimai, tokio statuso neturinčiam rinkos dalyviui.
156. Be to, Įstatymo 21 straipsnio 2 dalis nustato, kad priimdama sprendimą nustatyti įpareigojimus suteikti prieigą ar juos panaikinti, RRT atsižvelgia į šio Įstatymo principus, tikslus ir šiuos veiksnius:
- technines ir ekonomines galimybes naudoti ar įrengti konkuruojančias technines priemones pagal rinkos išsivystymo lygį, atsižvelgiant į prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, prigimtį ir tipą, taip pat galimybę naudotis prieiga prie kitų priemonių;
 - galimybes suteikti prašomą prieigą, atsižvelgiant į laisvus pajėgumus (išteklis);
 - priemonių savininko pradinės investicijas, atsižvelgiant į padarytas viešojo sektoriaus investicijas ir investavimo riziką;
 - būtinybę užtikrinti ilgalaikę konkurenciją, taip pat elektroninių ryšių infrastruktūros plėtrą ir vystymo ekonominį naudingumą;
 - intelektinės nuosavybės teises;
 - paslaugų, apimančių daugiau kaip vieną Europos Sąjungos valstybę narę, teikimą.
157. Tačiau RRT net neteigia nagrinėjusi šiuos veiksnius savo Įsakymo projekte. Nepaisant vienareikšmiškų Kodekso ir Lietuvos teisės nuostatų, RRT vis tiek nusprendė nustatyti toli siekiantį SMP įpareigojimą, t. y. įpareigojimą suteikti prieigą, Tele2, neišanalizavusi ir net neminėdama taikomos SMP sistemos, „*Kodekso 67 straipsnio 2 dalyje numatyto rinkos tyrimo metodo*“, Europos Komisijos SMP gairių arba rekomendacijų, arba Įstatymo. Taip pat akivaizdu, kaip kad buvo paaiškinta i poskirsnyje, RRT analizavo konkurencines sąlygas naudodama netinkamą laikotarpį. Kaip RRT gerai žinoma, apie visus SMP įpareigojimų nustatymus turi būti pranešta Europos Komisijai, nes tai numato Kodekso 32 straipsnis ir 67 straipsnio 5 dalis ir Įstatymo 16 straipsnis.

158. Bet kuriuo atveju, įpareigojimo suteikti prieigą nustatytas Tele2 nesant jokio tyrimo arba duomenų, rodančių, kad Tele2 (arba BĮ) turi didelę įtaką rinkoje turinčio subjekto statusą, būtų aiškus bendrųjų Kodekso tikslų pažeidimas. Iš Kodekso 32(1) straipsnio matyti, kad RRT privalo „kuo labiau atsižvelgti“ į tikslus, nustatytus 3 straipsnyje, kuris išdėstytas taip:

„Siekdamos 2 dalyje minėtų ir šioje dalyje nurodytų politikos tikslų **nacionalinės reguliavimo** ir kitos kompetentingos institucijos, *inter alia*: [...]

(d) **skatina veiksmingas investicijas** į naujas bei pagerintas infrastruktūras ir **inovacijas**, be kita ko, užtikrindamos, kad nustatant bet kokius prieigos įpareigojimus būtų tinkamai atsižvelgta į investuojančioms įmonėms tenkančią riziką, ir **leisdamos investuotojams ir norintiesiems turėti prieigą sudaryti įvairius bendradarbiavimo susitarimus, kad būtų įvairinama investicijų rizika**, kartu užtikrinant, kad būtų išsaugota rinkos konkurencija ir laikomasi nediskriminavimo principo; [...];

(f) **nustato ex ante reguliuojamuosius įpareigojimus tik tiek, kiek to reikia** siekiant užtikrinti realią ir tvarią konkurenciją galutinių naudotojų naudai, ir sušvelnina arba atšaukia tokius įpareigojimus, kai tik ši sąlyga įvykdoma.

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo ir kitos kompetentingos institucijos veiktų nešališkai, objektyviai, skaidriai, nediskriminuodamos ir **proporcingai**.“ (Pabrėžta mūsų)

159. Įsakymo projekte atliktas tyrimas neatitinka Kodekse arba Įstatyme numatytų būtinų rinkos tyrimų standartų. Be to, prašymo pritari radijo dažnių perleidimui / nuomai vertinimo procedūra nepakeičia ar nedubliuoja rinkos tyrimo, kurį RRT turi pareigą atlikti, kad nustatytų įpareigojimą suteikti prieigą. Įpareigojimo suteikti prieigą MVNO nustatymas yra akivaizdus RRT pareigų pagal Kodeksą ir pagal Įstatymą pažeidimas. RRT neturi teisės nustatyti toli siekiančio *ex ante* reguliuojamojo įpareigojimo SMP statuso neturinčiam rinkos dalyviui remdamasi neišsamiu ir nepagrįstu rinkos tyrimu.
160. Todėl įsakymo projekto 4.1 punkte numatytas įpareigojimas neatitinka Kodekso ar Įstatymo reikalavimų ir yra ne tik neproporcingas atsižvelgiant į tai, kad Tele2 neturi didelės įtakos rinkoje, bet taip pat neturi precedento pagal savo taikymo sritį. Jokia kita nacionalinė reguliavimo institucija ES nėra nustačiusi tokio toli siekiančio ir bendro pobūdžio įpareigojimo suteikti prieigą net SMP statusą turinčiam operatoriui.

VIII. BĮ NEGALI BŪTI LAIKOMA VIEŠOJO ELEKTRONINIO RYŠIO TINKLO PASLAUGŲ TEIKĖJA

161. Įsakymo projekte RRT teigia, kad BĮ teikia viešojo elektroninių ryšių tinklo paslaugas, kadangi radijo dažniai, dėl kurių pateiktas Prašymas, skirti viešosioms paslaugoms teikti. Todėl RRT daro išvadą, kad ūkio subjektai, valdantys Prašymuose nurodytus radijo dažnius (kanalus), laikytini operatoriais Įstatymo 3 straipsnio 32 dalies prasme, t. y. ūkio subjektais, teikiančiais ar turinčiais teisę teikti viešąjį ryšių tinklą ar susijusias priemones.
162. Tele2 su tokia išvada nesutinka.
163. Pirma, tinklo, paslaugų, operatorių ir kt. apibrėžtys nustatytos ES teisėje. Kodekso 2(1) straipsnyje elektroninių ryšių tinklas apibrėžiamas kaip:

„perdavimo sistemos, tiek grindžiamos, tiek negrindžiamos nuolatine infrastruktūra arba centralizuoto valdymo pajėgumais, ir atitinkamais atvejais komutavimo ar maršruto parinkimo įranga bei kiti išteklių, įskaitant neaktyvius tinklo elementus, kurie leidžia perduoti signalus laidais, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuoto (linijų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir judriojo ryšio tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas, tokiu mastu, kokiu jos yra naudojamos signalams perduoti, radijo ir televizijos programų transliavimui naudojami tinklai ir kabelinės televizijos tinklai, neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį“.

164. Kodekso 2(8) straipsnyje *viešasis* elektroninių ryšių tinklas apibrėžiamas kaip:

„elektroninių ryšių tinklas, naudojamas **vien tik ar didžiąja dalimi viešai prienamoms elektroninių ryšių paslaugoms teikti**, kuriuo informaciją galima perduoti iš vieno tinklo galinio taško į kitą“. (Pabrėžta mūsų)

165. Kodekso 2(4) straipsnyje pateikiamas toks elektroninių ryšių paslaugos apibrėžimas:

- „paslauga, paprastai teikiama už atlygį elektroninių ryšių tinklais ir apimanti, išskyrus elektroniniais ryšių tinklais ir paslaugomis perduodamo turinio teikimo ar redakcinės jo kontrolės paslaugas, šias paslaugų rūšis:
- a) interneto prieigos paslaugą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/2120 2 straipsnio antros pastraipos 2 punkte;
 - b) asmenų tarpusavio ryšio paslaugą; ir
 - c) paslaugas, kurias visas ar didžiąja dalimi sudaro signalų perdavimas, kaip antai perdavimo paslaugos, naudojamos teikti mašinių sąveikos paslaugas ir transliavimui“.
166. Iš pateiktų apibrėžimų matyti, kad Kodeksas išskiria elektroninių ryšių tinklus (Kodekso 2(1) straipsnis) ir *viešuosius* elektroninių ryšių tinklus (Kodekso 2(8) straipsnis). Kodekse taip pat išskiriamos elektroninių ryšių paslaugos (Kodekso 2(4) straipsnis) ir *viešosios* elektroninių ryšių paslaugos (Kodekso 2 (8) straipsnis). Todėl darytina išvada, kad gali būti elektroninių ryšių tinklai ir elektroninių ryšių paslaugos, kurie *nėra vieši*. Tai reiškia, kad gali būti *neviešųjų* elektroninių ryšių tinklų ir *neviešųjų* elektroninių ryšių paslaugų teikėjai.
167. Šis skirtumas taip pat matyti iš Kodekso 141 konstatuojamosios dalies, kurioje nurodoma:
- „Šios direktyvos nuostatos, susijusios su prieiga ir sujungimu, taikomos viešųjų elektroninių ryšių tinklams. **Neviešųjų elektroninių ryšių tinklų teikėjams netaikomi prieigos arba sujungimo įpareigojimai pagal šią direktyvą**, išskyrus atvejus, kai jie naudojami prieiga prie viešųjų tinklų, ir jiems gali būti taikomos tam tikros valstybių narių nustatytos sąlygos.“ (Pabrėžta mūsų).
168. Vadinas, ES teisės aktų leidėjas aiškiai pripažįsta, kad yra *neviešųjų* elektroninių ryšių tinklų teikėjai arba, kitaip tariant, kad yra *neviešieji elektroninių ryšių tinklai*.
169. Antra, šis išskyrimas taip pat matyti ir nacionalinių teisės aktų nuostatose. Įstatymo 3 straipsnio 32 dalyje pateikiamas toks operatoriaus apibrėžimas: „*ūkių subjektas, teikiantis ar turintis teisę teikti viešąjį ryšių tinklą ar susijusias priemones*“. Taigi, Įstatymas apibrėžia operatorių per viešųjų ryšių tinklų teikimą.
170. Įstatymo 3 straipsnio 74 dalyje viešasis ryšių tinklas apibrėžiamas kaip „*elektroninių ryšių tinklas, kuris visiškai ar daugiausia naudojamas viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms teikti, įskaitant elektroninių ryšių tinklą, kuriuo galima perduoti informaciją iš vieno tinklo galinio taško į kitą*“. Kaip matyti iš šio apibrėžimo, viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimas yra vienintelis kriterijus, kuris apsprendžia viešąjį tinklą.
171. Įstatymo 3 straipsnio 75 dalis apibrėžia viešąsias elektroninių ryšių paslaugas, kurios yra „*viešai teikiamos elektroninių ryšių paslaugos*“. Kaip matyti iš šio apibrėžimo ir skirtingai, nei teigia RRT, viešosios paslaugos apibrėžiamos ne pagal tikslą, kuriam suteikti radijo dažniai, bet išimtinai pagal pačių paslaugų tipą: ar jos skirtos visuomenei viešai naudotis, ar ne.
172. Trečia, paslaugų, kurias teiks BĮ, laikymas *neviešosiomis* nereiškia, kad naudojimas radijo dažniais, kuriuos Tele2 galiausiai naudos viešosioms paslaugoms visuomenei teikti, nebus reguliuojamas. Kaip paaiškinta Prašymo 2.4.1 skyriuje, visas Lietuvoje galiojantis reguliavimas iš principo yra skirtas suregulmentuoti elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų teikimą ir pagal galiojančią teisinę režimą yra skirstomas į (i) įstatymo nuostatas, kurios taikomos visiems paslaugų ir tinklų teikėjams, ir (ii) įstatymo nuostatas, kurios taikomos tik viešųjų paslaugų ir viešųjų tinklų teikėjams.
173. Tai reiškia, kad tiek BĮ, tiek Tele2 veikla yra reguliuojama Įstatymo, bet skiriasi reguliavimo intensyvumas priklausomai nuo subjekto vaidmens. Tele2 nemato absoliučiai jokios priežasties prilyginti BĮ veiklą, kuri yra ribotos apimties, visas paslaugas teikiančio operatoriaus veiklai. Kaip nurodyta Prašymo 22 priede, Tele2 ir toliau išliks operatoriumi, kaip šią sąvoką apibrėžia Įstatymo 3 straipsnio 32 dalis, ir jam toliau bus taikomi visi įstatymuose, poįstatyminiuose aktuose ir Leidimuose nustatyti įpareigojimai.
174. [Konfidencialu].
175. [Konfidencialu].
176. [Konfidencialu].
177. Penkta, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC) dar 2016 m. pripažino šį aiškų viešųjų ir *neviešųjų* elektroninių ryšių tinklų atskyrimą ir 2019 m. jį dar kartą patvirtino:
- „[...] elektroninių ryšių paslaugos ar tinklai, kurie siūlomi ne tik iš anksto numatytai galutinių vartotojų grupei, bet iš esmės bet kuriam klientui, norinčiam tapti paslaugos ar tinklo abonentu, turėtų būti laikomi viešaisiais. **Elektroninių ryšių paslaugos ar tinklai, kurie siūlomi tik iš**

anksto numatyta galutinių vartotojų grupei, gali būti laikomi neviešaisiais.“ (Pabrėžta mūsų)

178. Todėl elektroninių ryšių tinklas, siūlomas tik iš anksto numatyta galutinių vartotojų grupei, nėra viešasis. Iš tiesų, taip ir būtų BĮ tinklo atveju, kuris būtų prieinamas tik labai mažai iš anksto numatyta grupei, kurią sudaro tik Tele2 ir Bitė. Todėl BĮ tinklas nebūtų „viešasis“.
179. Aiškumo dėlei, reikia pabrėžti, kad Tele2 ir Bitės tinklai, skirtingai nuo BĮ tinklo, yra ir toliau bus viešieji, nes Tele2 ir Bitė, skirtingai nuo BĮ, naudoja tinklus teikti viešąsias elektroninių ryšių paslaugas. Tele2 ir Bitė, kaip RRT gerai žino, teikia visų Kodekso 2(4) straipsnyje išvardytų rūšių paslaugas ir visos tos paslaugos yra viešosios – jos teikiamos už atlygį viešose rinkose viešai visiems, kas sutinka su Tele2 ir Bitės sąlygomis.
180. Todėl BĮ negali būti laikoma viešojo elektroninių ryšių tinklo paslaugų teikėja. Remdamasi vien radijo dažnių išteklių, kuriuos turės BĮ, naudojimosi teisėmis, tačiau nevertindama faktinės BĮ veiklos, RRT klaidingai laiko BĮ viešojo elektroninių ryšių tinklo paslaugų teikėja. Todėl pareigos BĮ pranešti apie savo veiklą RRT nustatymas, tai pat ir radijo dažnių išteklių nuomos BĮ atveju, aiškiai pažeistų tiek ES teisę, tiek Įstatymą.

IX. ANKŠČIAU TELE2 SUTEIKTI LEIDIMAI NEGALI BŪTI PANAIKINAMI

181. Įsakymo projekto 4.10 punkte RRT pažymi, kad „šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodyti leidimai panaikinami nuo šio įsakymo 4.8 papunktyje nurodytų leidimų išdavimo dienos“.
182. Išduoto leidimo naudoti radijo dažnius panaikinimą reglamentuoja Taisyklių 74 punktas. Tačiau ši nuostata buvo priimta neatsižvelgiant į bendrą valstybės narės įsipareigojimą užtikrinti, kad operatoriai galėtų tiek perleisti, tiek išnuomoti savo turimus radijo dažnius (žr. I skirsnį).
183. Atsižvelgiant į vieningą radijo dažnių nuomos reglamentavimą ES, leidimų panaikinimas pagal Taisyklių 74 punktą esant nuomos santykiams prieštarauja nuomos fundamentinei esmei, kadangi teisiškai išnyksta nuomos objektas. Iš esmės Taisyklių 74 punktas nepagrįstai riboja ES teisėje numatytą radijo dažnių (kanalų) nuomą, nes leidimą prarandantis operatorius patiria riziką, kad pasibaigus laikino perleidimo terminui, jam leidimas gali būti ir nesuteiktas, nes Taisyklėse nustatyta procedūra būtų taikoma iš naujo, kas reiškia, kad būtų vėl vertinamos visos perleidimo sąlygos, atliekamos viešos konsultacijos ir t.t.
184. Todėl Taisyklių 74 punkto nuostata, kuri numato, kad nuomotojo vardu išduoti leidimai yra panaikinami, yra nesuderinama ne tik su Kodekso nuostatomis, tačiau ir su tiesiogiai taikomu Spektro sprendimu, kuriuo remiantis valstybės narės turi užtikrinti, kad tam tikrus dažnius būtų galima išnuomoti. Tai reiškia, jog Taisyklių 74 punkte įtvirtinta nuostata, jog RRT „išduoda leidimą asmeniui, kuriam prašoma perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), ir panaikina leidimą radijo dažnių (kanalų) naudotojui“ gali būti taikoma tik tuomet, kai prašoma leisti perleisti radijo dažnius (kanalus), bet ne tada, kai prašoma leisti išnuomoti radijo dažnius (kanalus).
185. Atsižvelgiant į tai, Įsakymo projekto 4.10 punktas turėtų būti iš dalies pakeistas siekiant užtikrinti, kad nuomai būtų pritarta, o išduotuose leidimuose būtų padaryti būtini nuomos faktą atspindintys pakeitimai.

* * *

186. Įvertinus aukščiau nurodytus argumentus, RRT atliktas vertinimas ir paskelbtas Įsakymo projektas turi akivaizdžių procedūrinių ir fakto klaidų. RRT nesilaikė savo pareigų pagal ES teisę ir Lietuvos teisę, įskaitant esminę pareigą saugoti konkurenciją ir vartotojų gerovę. Todėl Tele2 daro išvadą, kad Įsakymo projektas pažeidžia tiek ES teisę, tiek nacionalinę teisę ir tokio turinio galutinis administracinis aktas negali būti priimtas.
187. Pažymėtina, kad šiame dokumente pateikta informacija yra konfidenciali, skirta tik RRT ir negali būti atskleista jokiems tretiesiems asmenims be mūsų išankstinio sutikimo.

UAB Tele2 vardu

Lauras Butkevičius
Advokatas

Indrė Barauskienė
Advokatė